

कोरिन्थ्य् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु न्हापांगु पौ

म्हसीका

थ्व पौ पावलं थःम्हं नीस्वना थकूगु मण्डलीया इसाई जीवन व विश्वासया बारे खनेदःवःगु समस्यायात कयाः च्वयातःगु खः। उबलय् कोरिन्थ थाय्थासं मनूत वयाः च्वनिगु ग्रीसया छगू तःधंगु शहर खः। नापं रोमी साम्राज्यया छगू प्रान्त अखैयाया राजधानी नं खः। थ्व ब्यापार, संस्कृति, थी थी धर्मया नितिं नां जाः।

पावलं भिंगु खँ न्यंकेगु निगूगु यात्राय् दकलय् लिपा कोरिन्थ्य् वनाः यहूदीतय् धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् भिंगु खँ न्यंकल, तर अप्वः थें यहूदीतय्सं पावलया शिक्षायात मानय् मयागुलिं यहूदीतय् धर्मशास्त्र स्यनिगु छँ त्वःताः वं मेगु जातियापिन्त भिंगु खँ न्यंकेगु यात। (प्रेरित १८:१-२०) कोरिन्थ्य् न्हूगु मण्डली सुरु याये धुंकाः पावलं व थाय् त्वःताः एफिससय् वनाः अन व निदँतक च्वन। एफिसस कोरिन्थं समुद्र पारि प्यसः व चयस्वँगू किलोमिटर पुर्बय् (आःया टर्की देशय्) लाः।

पावलं पतिइ कोरिन्थया मण्डलीइ ल्वापु व व्यभिचार जुयाच्वंगु, ब्याहाया खँय् कक्कच् जूगु, मूर्तियात छाःगु प्रसाद नयेगु, गुकथं मण्डलीइ सेवा यायेगु, पवित्र आत्मां बियादीगु वरदान व सीपिं म्वाना वइ धयागु खँय् जोर बियाः च्वयातःगु दु। पावलं भिंगु खँय् थुमिगु बारे गुकथं च्वयातःगु दु धकाः दुग्यंक च्वयातःगु दु।

थ्व पौयात कोरिन्थ्य् च्वंपिन्त च्वःगु न्हापांगु पौ धकाः धाःसां थ्व इमित च्वःगु न्हापांगु पौ मखु, वं थ्व पतिइ न्हापा नं छगू पौ च्वये धुंकूगु खँ न्ह्यथना तःगु दु। (५:६) इमिसं नं वयात पौ च्वल। (७:१) इमित च्वःगु न्हापांगु पतिइ इमिसं न्यंगु खँया लिसः नं बियातःगु दु।

१३ अध्यायल्य् परमेश्वरं थः मनूतय्त बियादीगु दकलय् तःधंगु वरदान
मायायागु खँ न्ह्यथनातःगु दु। थ्व अध्याय सफूया दकसिबय् नांजाःगु
अध्याय खः।

ईस्वी सम्बत ५४ पाखे पावलं एफिससं इमित थ्व न्हापांगु पौ च्वःगु खः।

धलः पौ

न्ह्यखँ	१:१-६
मण्डलीइ ल्वापु जूगु	१:१०-४:२१
व्यभिचार व ब्याहाया खँ	५:१-७:४०
विश्वासी व विश्वासी मखुपिं	८:१-११:१
मण्डलीइ गुकथं सेवा यायेगु	११:२-१४:४०
ख्रीष्ट सिनाः म्वानावःगु व विश्वासीत	१५:१-५८
यहूदियाय् च्वंपिं विश्वासीतय्त चन्दा ब्यूगु	१६:१-४
थःगु खँ व क्वचाय्कूगु	१६:५-२४

१ कोरिन्थी

पावलपाखें ज्वजलपा

१ परमेश्वरं ख्रीष्ट येशूयाम्ह प्रेरित यानातःम्ह पावल व भी किजा सोस्थेनेसपाखें २कोरिन्थय् चवंगु मण्डलीयापिन्त[†] ज्वजलपा!

ख्रीष्ट येशूपाखें पवित्र जूपिं परमेश्वर-या मनु जुइत सःतातःपिं व थाय्थासय् चवंपिं भी प्रभु येशू ख्रीष्टयागु नां काइपिं सकसित* ३भी परमेश्वर बाः व प्रभु येशू ख्रीष्टं दया माया व शान्ति बियादीमा।

४ख्रीष्ट येशू छिमित दया माया यानादीगुलिं जिं न्ह्याबलें परमेश्वरयात सुभाय् बियाचवनागु दु। ५ख्रीष्टयात विश्वास याःगुलिं छिपिं फुक्क खंय् तःमि जुल। छिमिके सकतां ज्ञान नं दत, अले बांलाक थुइकाः खं नं ल्हाये सल। ६ख्रीष्टयागु खं छिमिसं बांलाक थुइका कयाः थःगु नुगलय् दुने तयातःगु नं दु। ७अय्जुगुलिं येशू ख्रीष्ट भायादी तिनि धकाः छिपिं पियाचवंगुलिं परमेश्वरं छिमित

बांलाक तयादीगु दु। ८भी प्रभु येशू ख्रीष्ट भायादीबलय् तक परमेश्वरं छिमित विश्वासय् क्वात्तुकाः द्वं मदुम्ह याना तयादी। ९परमेश्वर विश्वास याये बहःम्ह खः। वय्कलं हे थः काय्, भी प्रभु येशू ख्रीष्ट नाप भीत मिलय् यानादीगु खः।

मण्डलीइ ल्वापु जूगु

१०यःपिं दाजुकिजापिं, भी प्रभु येशू ख्रीष्टया नामय् छिमित जिगु बिन्ति दु — छिपिं सकसिनं छगू हे खं ल्हायेगु या। छिमिगु दथुइ ल्वापु मजुइमा बरु छिपिं फुक्कं मिलय् जुयाः छगू हे बिचाः व छगू हे मन जुया चवनेगु त्वःते मते। ११छिपिं थःथवय् ल्वानाचवन धयागु खं जितः क्लोएया छँयापिन्सं कंगु खः। १२जिं न्यनागु खं छु धाःसा छिपिं गुम्हय्सिनं — “जि पावलयाम्ह” धाइगु हं, गुम्हय्सिनं “अपोल्लोसयाम्ह,” गुम्हय्सिनं “केफासयाम्ह,” गुम्हय्सिनं “ख्रीष्ट-याम्ह” धकाः धाइगु हं।*

†१:२ ग्रीक भाषां एकलेसियायात १:२ प्रे १८:१ १:१२ प्रे १८:२४

१३ छु ख्रीष्ट तःम्ह मछि दु ला? छिमिगु लागि कूसय् सीम्ह पावल खः ला? अले पावलयागु नामं छिमिसं बप्तिस्मा कयागु खः ला? १४ क्रिस्पस व गायसयात बाहेक जिं मेपिं सुयातं बप्तिस्मा मबिया। उकिं जिं परमेश्वरयात सुभाय् बियाचवना।* १५ अय्जूगुलिं जिगु नामं बप्तिस्मा बिल धकाः सुनानं धाये फइ मखु। १६ अँ, स्तिफनसयात व वया छँया-पिन्त नं बप्तिस्मा बियागु दु। इपिं बाहेक मेपिं सुयातं जिं बप्तिस्मा बिया थें मचवं।* १७ ख्रीष्टं जितः बप्तिस्मा बीत छ्वया हयादीगु मखु, बरु भिंगु खँ न्यंकेत छ्वया हयादीगु खः। थथे भिंगु खँ थःगु बुद्धिं न्यंकागु मखु। मखुसा ख्रीष्ट कूसय् सिनाः शक्ति क्यनादीगु सितिं वनी।

परमेश्वरयागु बुद्धि व शक्ति ख्रीष्ट हे खः

१८ परमेश्वरयात म्हमस्यूपिं मनूतय्त ला ख्रीष्ट कूसय् सिनादिल धयागु खँ मूर्ख खँ खः। भी बचय् याना तःपिन्त ला ख्रीष्ट कूसय् सिनादीगु खँ परमेश्वरयागु शक्ति खः। १९ थ्व हे खँ धर्मशास्त्रय् थथे चवयातःगु दु —

“जिं ज्ञानिपिनिगु ज्ञानयात नाश याना बी, अले बुद्धिमानतय्गु बुद्धियात ज्यालगय् मजुइका बी।”*

२० ज्ञानी धाःपिं गन वन ग्व? सः-स्यूपिं धाःपिं गन वन? थ्व संसारय् जवाःसवाः याना जुइपिं गन वन? परमेश्वरं थ्व संसारयागु ज्ञानयात मूर्ख यानादीगु महु ला? * २१ थःगु हे ज्ञान बुद्धिं मनूतय्सं परमेश्वरयात म्हसीके फइ मखु धयागु खँ वय्कलं स्यू। उकिं सःस्यूपिन्सं मूर्ख खँ ताय्कूगु येशू कूसय् सिनादीगु खँ न्यनाः विश्वास याःपिन्त बचय् यायेगु क्वःछिनादिल। २२ थ्व खँ धात्थें हे खः धकाः सीकेत यहूदीतय्सं चिं माला जुइ, अले ग्रीक-तय्सं ज्ञान माला जुइ। २३ जिमिसं धाःसा कूसय् सीम्ह ख्रीष्टयागु खँ न्यंका जुया। यहूदीतय्गु निंतिं थ्व पंगः जुल, अले ग्रीकतय्गु निंतिं थ्व मूर्ख खँ जुल।

२४ थथे खःसां परमेश्वरं सःताःदीपिं यहूदीतय्त व यहूदीमखुपिन्त नं ख्रीष्ट हे परमेश्वरयागु शक्ति व बुद्धि खः। २५ परमेश्वरयागु मूर्ख खँ मनूतय्गु ज्ञान स्वयाः तःधं, अले परमेश्वरयागु

कमजोरि मनूतय्गु बल स्वयाः तसकं बल्लाः।

२६यःपिं दाजुकिजापिं, परमेश्वरं सःतादीबलय् छिपिं गज्याःपिं खः छकः लुमंका स्व। मनूतय्गु न्ह्यःने छिपिं गुमहं गुमहं जक बुद्धिमान, शक्ति दुपिं, अले तःधंपिं खः। २७संसारय् च्वंपिं बुद्धिमानतय् लज्या चाय्केत परमेश्वरं मूर्खतय् ल्ययादिल। अले संसारय् च्वंपिं शक्ति दुपिन्त लज्या चाय्केत बमलाःपिन्त ल्ययादिल। २८संसारय् च्वंपिं मनूतय्सं चिधं धाःगु, क्वह्वांकातःगु व ज्यालगय् मजू धयातःगुयात परमेश्वरं ल्ययादिल। संसारं तःधं ताय्कूपिन्त नाश यायेत परमेश्वरं इमित ल्ययादीगु खः। २९अय्जूगुलिं सुनानं परमेश्वरया न्ह्यःने तःधंछुइ फइ मखु।

३०परमेश्वरं छिमित ख्रीष्ट येशू नाप मिलय् यानादिल। वय्कलं भीत ख्रीष्टपाखें फुक्क खँ सीके थुइके फय्कादिल। ख्रीष्टं यानाः हे भीपिं परमेश्वर नाप मिलय् जुइ खन। ख्रीष्टं भीत पवित्र यानाः पापं मुक्त यानादिल। ३१अय्जूगुलिं धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु — “सुयां तःधंछुइ मास्ति वःसा परमेश्वरं यानादीगु खँय् तःधंछु।”*

कूसय् सीम्ह ख्रीष्टयागु खँ

२१यःपिं दाजुकिजापिं, परमेश्वर-यागु भिंगु खँ न्यंकेत छिमिथाय् वयाबलय् जिं यक्व ब्वना तयागु दु धकाः मक्यना, अले हानं ततःहाकय्क नवानाः ह्यय्केत मस्वया। २छिपिं नाप च्वनाबलय् जिं कूसय् सिनादीम्ह येशू ख्रीष्टयागु खँ बाहेक मेगु फुक्क खँ ल्वःमंका छ्वयेगु पक्का यानागु खः। ३जि आम्कन वयाबलय् कमजोर जुयाः ग्याःगुलिं थरथर खात।* ४भिंगु खँ न्यंकेत च्वनाबलय् जिगु म्हुतुं थःगु ज्ञान व चलाखि खँ पिहां मवः। पवित्र आत्मायागु शक्तिं जक जिं नवानागु खः। ५अय्जूगुलिं छिमिसं मनूतय्गु ज्ञानयात विश्वास याःगु मखु, बरु परमेश्वरयागु शक्तियात विश्वास याःगु खः।

परमेश्वरयागु ज्ञान

६अय्नुं परमेश्वरयागु खँ बांलाक सीके थुइके धुंक्पिन्त धाःसा जिं ज्ञानयागु खँ ल्हानाच्वना। थ्व खँ धाःसा संसारय् च्वंपिनिगु मखु, शासन याना च्वंपिनिगु नं मखु। इपिं याकनं नाश जुया वनी। ७जिं परमेश्वरयागु हे

गुप्ति ज्ञानया खँ लहानाच्चवना। थ्व संसार हे मदुनिबलय् निसें परमेश्वरं भीगु महिमाया नितिं थ्व ज्ञान भीत ल्ययातःगु खः। थ्व ज्ञान मनूत पाखें सुला च्वंगु गुप्ति खँ खः। ८ थ्व संसारया जुजुपिं छम्हय्सिनं हे थ्व ज्ञान मथू। इमिसं थ्व ज्ञान थूगु जूसा दकलय् तःधंम्ह प्रभुयात कूसय् नकिं तानाः स्याइ मखुगु। ९ धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु —

“मनुखं मखंगु, मन्यंगु,
व मतिइ मतःगु खँ
परमेश्वरं थःत माया याना
च्वंपिनिगु नितिं
तयार यानादिल।”*

१० परमेश्वरयागु थ्व हे गुप्ति खँ पवित्र आत्मापाखें वय्कलं भीत हे सीके थुइके बियादीगु खः। पवित्र आत्मां न्ह्यागुं माला स्वइ, परमेश्वर-यागु दुनुगलय् च्वंगु खँ नापं मालाः सीकी। ११ मनूतय्गु नुगलय् च्वंगु खँ इमिगु आत्मां हे जक स्यू। अथे हे परमेश्वरयागु खँ परमेश्वरया आत्मां जक स्यू। १२ परमेश्वरं भीत थ्व संसारयागु आत्मा बियादीगु मखु, बरु पवित्र आत्मा बियादीगु खः। वय्कलं

बियादीगु फुक्क खँ भीसं सीके फयेमा धकाः भीत थ्व बियादीगु खः।

१३ अय्जुगुलिं जिमिसं मनूतय्गु बुद्धिं स्यंगु खँ नमवाना। पवित्र आत्मां स्यनादीगु खँ जक वय्कःयागु आत्मा दुपिं छिपिं विश्वासीतय् कनागु खः।

१४ परमेश्वरयागु आत्मा मदुपिन्सं वय्कःयागु आत्मां बियादीगु खँ काये फइ मखु। अज्याःम्ह मनुखं थज्याःगु खँ थुइके फइ मखु, उकिं थज्याःगु खँ वयागु नितिं मूर्ख खँ जक जुइ। थज्याःगु खँ ला परमेश्वरया मनूतय्सं जक थुइके फइ। १५ पवित्र आत्मा दुम्ह मनुखं न्ह्यागुं नं जाँचय् याये फइ। थज्याःम्ह मनूयात धाःसा सुनानं जाँचय् याये फइ मखु। १६ धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु —

“प्रभुयागु मन सुनां सीके फु?
प्रभुयात स्यने फुम्ह सु दु?”

न्ह्यागु हे जूसां भी विश्वासीतय्के खीष्टयागु मन दु। *

परमेश्वरया च्यःत

३ १यःपिं दाजुकिजापिं, परमेश्वर-यागु खँ बांलाक स्यूपिं मनूत

नाप थें छिपिं नाप जिं खँ ल्हाये मफुत। नकतिनि नकतिनि जक ख्रीष्टयात विश्वास या:पिं थ्व संसारयापिं मनूत नाप खँ ल्हाये थें जक ल्हाना च्वना। ३जिं छिमित दुरु त्वंका, दुधंगु नसा मनका। छाया:सा छिमिसं उकियात पचय् याये मफु, आ: तक नं पचय् याये फइमखु।* ३छाया:सा आ: तक नं छिपिं थ्व संसारयापिं मनूत थें च्वनाच्वंगु दु, कर्पिनि ज्यूगु छिमिसं स्वये हे मफु, हानं छिपिं थ:थवय् ल्वानाच्वंगु दु धा:सा छिपिं थ्व संसारयापिं मनूत थें च्वनाच्वंगु दु धका: अथें हे सी दत नि। ४छिपिं गुम्हय्सिनं थथे धाइ — “जि ला पावलयाम्ह,” अले गुम्हय्सिनं धाइ — “जि ला अपोल्लोसयाम्ह।” थथे धया जुइपिं मनूत संसारयापिं मनूत स्वया: छु पात?*

५अपोल्लोस धा:म्ह सु ख: धका:? अथे हे पावल धा:म्ह सु ख: धका:? जिपिं निम्हं छिमित प्रभुयागु भिंगु खँ कना: विश्वास याकापिं परमेश्वरया च्य:त जक ख:। प्रभुं जिमित याके बियादी थें जिमिसं यानाच्वनागु ख:। ६जिं पुसा पिना, अले अपोल्लोसं ल: बिल, थ्वयात त:मा यानादीम्ह ला परमेश्वर ख:।* ७उकिं पुसा प्यूम्ह

मनू व ल: ब्यूम्ह मनू छु नं मखु, तर तमा यानादीम्ह परमेश्वर हे ख:। ८पुसा प्यूम्ह मनू व ल: ब्यूम्ह मनू निम्हं उथें ख:। थुमिसं गुलि ज्या या:गु ख: उलि हे थुमित परमेश्वरं ज्याला बियादी। ९जिपिं ला परमेश्वरयागु ज्या या: जुइपिं ज्यामित जक ख:, अले छिपिं परमेश्वरयागु बुँ ख:। छिपिं परमेश्वरयागु छें नं ख:।

१०परमेश्वरया दया मायां याना: जिं स:म्ह दक:मिं थें जग स्वना बिया, अले थ्व हे जगय् मेम्ह मनुखं छें दना वनी। छें दनिम्हय्सिनं गथे याना: दने मा: धका: बांलाक बिचा: याये मा:। ११परमेश्वरं तयादीगु थ्व छगू हे जक जग येशू ख्रीष्ट ख:। सुनानं मेगु जग तये फइ मखु।

१२थ्व हे जगय् गुम्हय्सिनं लुं, वह:, मू वंगु ल्वहं तया: छें दनी, अथे हे गुम्हय्सिनं सिं, घाँय्, व सुयागु छें दनी। १३सुनां बांलाक ज्या यात, सुनां बांमलाक ज्या यात धका: ख्रीष्ट न्याय यायेत भायादीबलय् जाँचय् यानादी। छाया:सा उबलय् फुक्क मनूतय्गु ज्या मिइ तया: जाँचय् याइ। १४मिं हे थी मफय्क सुनां छें दन व मनूयात परमेश्वरं इनाम बियादी। १५अथे हे सुं मनुखं दय्कात:गु छें मिं

नयाः नौ जुया वन धाःसा व मनुखं
याःगु ज्या फुककं सितिं वनी। व मनू
जक मिं पिहां वयाः बचय् जूम्ह थें
बचय् जुइ।

१६ छिपिं परमेश्वरयागु देगः खः, उकिं
पवित्र आत्मा छिमिके च्वनादी धकाः
छिमिसं मस्यू ला? * १७ अय्जुगुलिं
सुनानं परमेश्वरयागु देगः स्यंकल
धाःसा वयात नं परमेश्वरं स्यंकादी।
वय्कःयागु देगः पवित्र जुइ माः। अले
परमेश्वरयागु देगः छिपिं हे खः।

१८ थःमहं थःत धोखा बी मते। छिपिं
मध्ये सुनानं थःत थ्व संसारय् बुद्धि
दुम्ह धकाः मतिइ तःसा थज्याःमह मनू
मूर्ख जुइमा, अले जक व मनू बुद्धिमान
जुइ। १९ थथे छाया जुइ धाःसा, थ्व
संसारयागु बुद्धि ला परमेश्वरया न्ह्याःने
छुं नं मखु, थ्व हे बारे थथे च्वयातःगु
दु—

“परमेश्वरं बुद्धिमानतय्त
इमिगु हे चलाखिइ ज्वनादी।” *

२० हानं थथे च्वयातःगु दु—

“बुद्धिमानतय्गु बिचाः
ज्यालग् मजू धकाः परमप्रभुं
स्यू।” *

२१ अय्जुगुलिं मनूतय्गु बारे तःधं-
छुइ मज्यू। धाथें धाये धाःसा सकतां
छिमिगु हे खः। २२ पावल, अपोल्लोस
व पत्रुस, अले थ्व संसार, जीवन व
मृत्यु, अले जुयाच्वंगु ई व लिपा
वइगु ई, दक्व फुकक छिमिगु हे खः।
२३ अले छिपिं फुककं ख्रीष्टयापिं खः
व ख्रीष्ट परमेश्वरयाम्ह खः।

ख्रीष्टया प्रेरितत

✘ १ जिपिं परमेश्वरयागु गुप्ति खँ
लः ल्हाना तःपिं ख्रीष्टया
च्यःत खः धकाः छिमिसं भाःपी माः।
२ विश्वास याये बहःपिं च्यःत खः
धकाः जिमिसं क्यने माः। ३ अय्जुगुलिं
आः थ्व संसारयापिं मनूतय्सं थें
छिमिसं जितः भिं धाःसां मभिं धाःसां
वास्ता मदु। थः थःमहं तुं हे नं जिं
थःत भिम्ह खः ला कि मभिम्ह खः
धकाः धाये मखु। ४ जिगु नुगः यचुसे
चवं। अथे धकाः जि द्रं मदुम्ह मनू खः
धयागु मखु, जिगु न्याय याइम्ह ला
प्रभु खः।

५ उकिं ई स्वयाः न्हापा छुं खँय्
न्याय यायेगु याये मते। तर प्रभु भाया
मदितले पिया चवं। छाया धाःसा
वय्कलं मनूतय्गु नुगलय् च्वंगु गुप्ति
ज्याखँ, अले हानं सुनानं मसीक

याःपिनिगु ज्याखँ नं उलादी। थथे जुइ धुंकाः स्याबास बी माःपिं मनूतय्त परमेश्वरं हे स्याबास बियादी।

६यःपिं दाजुकिजापिं, छिमिगु नितिं जिं व अपोल्लोसं चव्य् धयागु खँ यानाः क्यना बियागु दु। भीत बीगु आज्ञायात मानय् याये माः धकाः छिमित स्यनेत हे जिमिसं थथे यानाः क्यनागु खः। छिपिं मध्ये सुं नं तःधंछुइ मते, अले हानं मेपिन्त हेला याये नं मते। ७छिमित सुनां मेपिं स्वयाः तःधं याना तल? छिमिके दुगु फुक्कं परमेश्वरं हे बियादीगु मखु ला? फुक्कं अथे बियातःगु जूसां ब्यूगु हे मखु थें यानाः छाया् छिपिं तःधंछुया जुइगु?

८माक्व फुक्क छिमिके दये धुंकल मखु ला? छिपिं तःमि जुइ धुन मखु ला? जिपिं मदुसां छिपिं जुजु थें हे जुइ धुन मखु ला? जिमित ला छिपिं धात्थें हे जुजु जूगु जूसा यः, छाया्धाःसा जिपिं नं छिपिं नाप जुजु जुइ दइ। ९मनूतय्त स्याये यंकीबलय् तमासा क्यने थें जिमित नं परमेश्वरं प्रेरितत दय्कादिल। उकिं हे ला खःनि मनूतय्गु न्ह्यःने व स्वर्गदूततय्गु न्ह्यःने नं थ्व संसारय् जिपिं तमासा जुयाचवंगु।

१०ख्रीष्टयागु नितिं जिपिं मूर्खत थें

जुइ धुन। ख्रीष्टयात विश्वास याःगुलिं छिपिं धाःसा बुद्धिमान थें जुइ धुन, मखु ला? जिपिं बमलाः, छिपिं बल्लाः। जिमित फुक्कसिनं क्वह्यंका तल, छिमित फुक्कसिनं तःधंका तल। ११आः तक नं जिमिसं नयेत्वने मखं, भ्वाथःगु वसतं पुनाचवनागु दु। अले जिमिसं कसाः नयाचवनागु दु, अले छेंबुं मदय्का चवनागु दु। १२थःमहं चःति हाय्काः जिमिसं ज्या यानाः नयाचवना। सराः ब्यूपिन्त जिमिसं आशिष बियाचवना। सास्ति ब्यूसां जिमिसं सह यानाचवना।* १३जिमिगु इज्जत काःपिन्त जिमिसं नाइक लिसः बियाचवना। जिपिं ला आः तक थ्व संसारय् साःगाः थें जुयाचवना। दक्वसियां मिखाया धू जुयाचवना।

१४छिमित लज्या चाय्केत मखु बरु जि यःपिं मस्तय्त थें छिमित सल्लाह बीत थ्व चवयाचवनागु खः। १५छिमित ख्रीष्टयागु भिंगु खँ स्यनिपिं द्रलंद्रः दःसां छिमि तःमहमछि ला अबु दइ मखु। छिमित ख्रीष्ट येशूयागु भिंगु खँ कनाः ख्रीष्ट येशूयात महसीका बियाम्ह जि छिमि अबु जुयागु दु। १६अय्जूगुलिं जिं यानाचवना थें छिमिसं नं या धकाः बिन्ति यानाचवनागु खः।*

१७अथेजूगुलिं जिं छिमिथाय् तिमोथी-

यात छ्वया हयागु दु। व जितः तसकं यःम्ह व विश्वास याये बहःम्ह जिम्ह काय् थें खः। वयात जिं हे स्त्रीष्ट-यात विश्वास याकागु खः। स्त्रीष्ट येशू पाखें दुगु न्हूगु जीवनय् जि गुकथं च्वनाच्चन धयागु खँ फुक्क वं हे छिमित कनी। थ्व हे खँ जिं मण्डलीइ फुक्कभनं स्यना जुयागु दु।

१८जि आम्कन वइ मखुत धकाः छिपिं मध्ये गुम्हं गुम्हं तःधंछुया जूगु दु, हं। १९प्रभुं जितः छ्वया हयादीसा जि आम्कन याकनं वये। अले तःधंछुया जूपिनिगु खँ मखु, इमिगु शक्ति स्वये। २०छाय्धाःसा परमेश्वरयागु राज्य खँय् मखु, बरु शक्तिइ दु २१छिमित छु यः, आम्कन वयेबलय् जि कथि ज्वना वये कि क्वमिलु आत्मा व दया माया ज्वना वये?

मण्डलीइ दुने मभिंगु ज्या

५ १छिमिगु दथुइ व्यभिचार जुया च्वंगु दु धकाः जितः धाःगु दु। थज्याःगु व्यभिचार ला यहूदीमखुपिनि दथुइ नं जुइमखु। छम्हय्सिनं ला थः हे चिरिमांयात कलाः तयाच्च्वंगु दु हं।* २थथे जुइकाः नं छिमिसं छु ख्वालं तःधंछुया च्वना? छिमिसं दुःख ताये माःगु खः। थथे पाप याना

च्वम्हय्सित छिमिगु पुचलं पितिना छ्वयेमाःगु खः।

३म्हं तापाःसां जिगु आत्मा छिपिं नाप दु। जिं भी प्रभु येशूया नामं थथे पाप याना च्वम्हय्सिगु न्याय याये धुन। ४छिपिं विश्वासीत फुक्कं छथाय् मुनीबलय् जिगु आत्मा नं छिपिं नाप हे दइ। भी प्रभु येशू भीत बियादीगु शक्तिं ५थज्याःम्ह मनूयात शैतानयागु ल्हातय् लः ल्हाना ब्यु, अले वयागु म्ह स्यना वंसां स्त्रीष्ट येशू भयाः न्याय यानादीबलय् आत्मा धाःसा बचय् जुइ।

६छिमिसं थज्याःगु खँय् तःधंछुया जुइगु बांलाःगु खँ मखु। न्हाया तःगु छ्वचुंलय् सोडा भचा जक ल्वाक-छचाःसां फ्वंगाया वइ धकाः छिमिसं मस्यू ला? ७थथे पुलांगु पापयागु सोडायात छिमिसं वांछ्वये माः, अले छिपिं पवित्र जुइ। छिपिं सोडा मतसे न्हायातःगु छ्वचुं जुइ। छुत्कारायागु नखः वये धुंकल, छाय्धाःसा भीत मुक्ति बीम्ह स्त्रीष्ट हे भ्याःचा थें बलिदान जुयादी धुंकल।* ८अय्जूगुलिं भीसं पापयागु मभिंगु इखं जाःगु पुलांगु सोडां दय्कातःगु मरि नयाः छुत्काराया नखः हने मज्यू। सत्य व यचुगु नुगःया सोडा हे ल्वाक मज्याःगु व शुद्धगु मरि नयाः नखः हने।*

६जिं न्हापा नं व्यभिचार याइपिं नाप बुला जुइ मते धका: च्वया हये धुनागु ख:। १०अथे धका: जिं व्यभिचार याइपिं, लोभीत, खुँत, मूर्ति पुजा याना जुइपिं, थज्या:पिं परमेश्वरयात म्हमस्यूपिं मनूत नाप बुला जुइ मते धका: धयागु मखु। थुपिलिसे अलग जुइत स्व:सा ला छिमिसं थ्व संसार हे त्व:ता वने माली। ११जिं छिमित धयागु छु धा:सा विश्वासी दाजुकिजापिं जुया: नं व्यभिचार याना जुइपिं, लोभीत, मूर्ति पुजा याना जुइपिं, मेपिन्त मभिका जुइपिं, अय्ला: त्वना जुइपिं, अले खुँत — थज्या:पिं मनूत नाप बुला जुइ मते, अले इपिं नाप नये तक मते धका: धयागु ख:।

१२,१३हानं पिनेयापिं मनूतय्गु न्याय यायेगु जिगु ज्या मखु। इमित ला परमेश्वरं न्याय यानादी। तर मण्डलीइ दुने च्वंपिनिगु न्याय याये हे मा:, मखु ला? धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयात:गु दु — “मभिंम्ह मनूयात छिमिगु पुचलं पित्तिना छ्व।”*

विश्वासीपिनिगु ल्वापु अदालतय्
यंके मज्यू

६ १छिमि सुयां थ:थवय् ल्वापु जुल
धा:सा न्याय यायेत परमेश्वरया

मनूतय्थाय् मवँसे परमेश्वरयात म्ह-
मस्यूपिनिगु अदालतय् वनेगु ला?
२परमेश्वरया मनूतय्सं हे संसारया
न्याय याइतिनि धका: छिमिसं मस्यू
ला? छिमिसं हे थ्व संसारया न्याय
याइतिनि धासेंलि थज्या:गु चिधंगु
ल्वापु छिने मफु ला? ३स्वर्गदूततय्त
नं भ्नीसं न्याय याये मानि धका:
छिमिसं मस्यू ला? थ्व जीवनयागु
थज्या:गु ज्याखँ ला छिमिसं अ:पुक
हे छिने फये मा:गु ख:। ४थथे ल्वापु
जुल धायेवं छिनेत छिपिं परमेश्वरयात
म्हमस्यूपिं मण्डलीया पिनेयापिं मनूतय्
थाय् वनेगु बांला:गु खँ मखु। ५छिमित
मछा: नं मजू ला? छिमिगु पुचलय् थ्व
ल्वापु छिने फुम्ह छम्ह हे बुद्धि दुम्ह
मदु ला? ६परमेश्वरयात म्हमस्यूपिन्त
दाजुकिजापिनिगु ल्वापु छिंके बीगु
बांमला:।

७थ:थवय् ल्वाना: अदालतय् वनेगु
हे छिपिं बूगु ख:। बरु अन्याय हे सह
याना च्वनेगु बांमला: ला? थगय्
याका च्वनेगु हे बांमला: ला? ८छिपिं
थ:पिन्सं हे अन्याय याइगु। थ: हे
दाजुकिजापिन्त थगय् याइगु।

९मभिंपिं मनूतय्त परमेश्वरयागु
राज्यय् दुकाइ मखु धका: छिमिसं
मस्यू ला? थ:म्हं थ:त थगय् याये मते,

छाय्धा:सा व्यभिचार याना जुइपिं, मूर्ति पुजा याना जुइपिं, थः कलाः दय्कं कर्पिनि कलाःलिसे व्यभिचार याना जुइपिं, मिजं मिजं हे व्यभिचार याना जुइपिं, १०खुँत, लोभीत, अय्लाः त्वना जुइपिं, कर्पिन्त मभिका जुइपिं, अले थग्य् याना जुइपिं — थज्याःपिं मनूतय्त् परमेश्वरयागु राज्यय् दुकाइ मखु। ११छिपिं मध्ये नं गुम्हं गुम्हं न्हापा थथे हे याना जुइ धुंकूपिं खः। आः ला छिमिगु पाप सिले धुंकूगु दु। छिपिं परमेश्वरयात देछाये धुंकूपिं मनूत खः। भी परमेश्वरया आत्मां प्रभु येशू ख्रीष्टयागु नामं छिमित परमेश्वर नाप मिलय् यानादीगु दु।

परमेश्वरयात यय्क जु

१२“जि यःथें याये दु” धकाः छिपिं मध्ये सुनानं धाये फु। थ्व खँ ला खः, अय्सां फुक्क ज्यां म्हयात भिंकी मखु। “जितः यःथें जिं नं याना जुइ दु” धकाः जिं नं धाये फु। अय्सां जिं छुक्रियात नं जितः अधीन याके बी मखु।* १३सुनानं थथे नं धाये फु — “नयेगु प्वाःयागु लागि खः, अले प्वाः नयेगु लागि खः।” थ्व ला खः, अय् नं थ्व नितां परमेश्वरं मदय्का छ्वयादी। मनूयागु म्ह व्यभिचार

याना जुइत मखु, बरु प्रभुयात तःधंकेत खः। उकिं म्हयात माःगु फुक्कं प्रभुं बियादी। १४सी धुंकूम्ह प्रभुयात परमेश्वरं हानं म्वाकादिल। थथे हे वय्कःयागु शक्तिं भीत नं म्वाकादी।

१५छिमिगु म्ह ख्रीष्टयागु म्हब्व खः धकाः छिमिसं मस्यू ला? थथे खः धयागु जूसा ख्रीष्टयागु म्हब्वयात वेश्यायागु म्हब्व यायेगु ला? थथे ला जुइ हे मफइगु खँ खः। १६धर्मशास्त्रय् “थुपिं निम्हं छम्ह हे जुइ” धकाः च्वयातःथें वेश्यानाप द्यनिम्ह मनूयागु म्ह वेश्यायागु म्ह नाप छम्ह हे जुइ धकाः छिमिसं मस्यू ला?* १७अथे हे प्रभु नाप मिलय् जूम्ह मनू नं वय्कः नाप छगू हे आत्मा जुइ।

१८व्यभिचार पाखें तापाक च्वँ। मेमेगु पाप याःसां म्हयात छुं नं जुइ मखु। व्यभिचार यात धाःसा थःगु हे म्ह लिसे पाप याःगु जुइ। १९छिमिगु म्ह पवित्र आत्मा च्वनादीगु देगः खः धकाः मस्यू ला? उकिं छिमिगु म्हय् परमेश्वरं छ्वयाहयादीम्ह पवित्र आत्मा च्वनादी। अय्जूगुलिं छिमिगु म्ह छिमिगु थःगु मखु।* २०छिपिं मू पुलाः न्याना तःपिं खः। अय्जूगुलिं छिमिगु म्हं परमेश्वरयात तःधंके माः।

ब्याहायागु खँ

७ १ आ: जिं छिमिसं च्वया ह:गु खँयागु लिस: बियाच्वना। ब्याहा मयासे च्वनेगु बांला:गु खँ ख:। २ अथेसां व्यभिचार अप्व: जूगुलिं न्ह्याम्ह मिजंया नं थ:म्ह हे कला: दयेमा। अथे हे न्ह्याम्ह मिसाया नं थ:म्ह हे भा:त दयेमा।

३ छम्ह मिजनं थ: कला: लिसे गुकथं हने मा:गु ख: उकथं हे हने मा:। अथे हे छम्ह मिसानं थ: भा:तयात गुकथं हने मा:गु ख: उकथं हे हने मा:। ४ मिसायागु म्हयागु अधिकार मिसायाके मदु, भा:तयाके दइ। अथे हे मिजंयागु म्हयागु अधिकार मिजंयाके मदु, वया कला:याके दइ।

५ छम्हं मेम्हय्सित मय: धका: धाये मते। सल्लाह याना: छुं ईया लागि अलग च्वना: प्रार्थना याये मा:सां मेबलय् नापं हे जु। छिमिसं थ:त क:घाये मफुसा शैतानं छिमित स्यंकेत स्वइ। ६ थथे जिं धयाच्वनागु खँ छिमिसं याये हे मा: धका: धयागु मखु। थ्व ला छिमित सल्लाह बिया-च्वनागु जक ख:। ७ जित: फुकक मनूत जि थें ब्याहा मयासे च्वंसा य:। फुककसिनं परमेश्वरपाखें थी थी

वरदान कयात:गु दु। छम्हय्सिके छता वरदान द:सा मेम्हय्सिके मेगु हे वरदान दु।

८ आ: जिं ब्याहा मया:निपिं मिजं-तय्त व भा:त मदये धुंकूपिं मिसातय्त धयाच्वना — जि थें ब्याहा मयासे च्वने फुसा छिमित तसकं बांलाइ। ९ थ:त क:घाये मफुसा ब्याहा याये मा:। छाया:धा:सा प्या:चा: सह याये मफय्का च्वनेगु स्वया: ब्याहा यायेगु बांला:।

१० ब्याहा याये धुंकूपिन्त प्रभुयापाखें जिगु आज्ञा दु — भा:त दुम्ह मिसां थ: भा:तयात त्व:ते मज्यू। ११ छुं जुया: भा:त नाप बाया च्वंसां व मिसां मेम्ह मिजं नाप ब्याहा याये मज्यू। मिलय् जुया: थ: भा:त नाप च्वनेगु बांला:। अथे हे भा:तं नं कला:यात पारपाचुके मज्यू।*

१२ मेमेपिन्त जिं थथे धाये — थ्व प्रभुयागु खँ मखु, जिगु थ:गु हे ख:। सुं विश्वासीया कला: विश्वासी मखुसां भा:त लिसे बाया च्वने मखु धाल धा:सा वयात त्व:ते मज्यू। १३ अथे हे सुं विश्वासी मिसाया भा:त विश्वासी मखुसां कला:लिसे बाया च्वने मखु धाल धा:सा वयात त्व:ते मज्यू। १४ छाया:धा:सा विश्वासी मखुम्ह भा:त

विश्वासी कलातं यानाः पवित्र जुल।
 अथे हे विश्वासी मखुम्ह कलाः विश्वासी
 भाःतं यानाः पवित्र जुल। अथे मखुसा
 ला इपिं पाखें दुम्ह मचा पवित्र जुइ हे
 मखुत नि। तर इपिं ला पवित्र हे जुइ।
 १५विश्वासी मखुम्ह कलातं विश्वासी
 भाःतयात, अथे हे विश्वासी मखुम्ह
 भाःतं विश्वासी कलाःयात त्वःते धाल
 धाःसा त्वःतके ब्यूसां ज्यू। परमेश्वरं
 भ्नीत शान्ति बीत सःतादीगु खः।
 १६विश्वासी कलातं थः भाःतयात
 विश्वासी याये फइ मखु धकाः मतिइ
 तयेगु बांमलाः। अथे हे विश्वासी भाःतं
 थः कलाःयात विश्वासी याये फइ मखु
 धकाः मतिइ तयेगु बांमलाः।

१७परमेश्वरं धयादी थें व सःतादी
 थें छिपिं जुइमा धकाः जिं फुक्क
 मण्डलीयात स्यना वयागु खः। १८म्हय्
 चिं तःम्ह मनूयात परमेश्वरं सःतादीगु
 खःसा वं उगु चियात लिकायेत स्वये
 मते। अथे हे म्हय् चिं मतःम्ह मनूयात
 परमेश्वरं सःतादीगु खःसा वं नं म्हय्
 चिं तयेत स्वये मते। १९परमेश्वरया
 न्ह्यःने चिं तःसां मतःसां छुं मपाः।
 तःधंगु खँ ला परमेश्वरयागु आज्ञा
 मानय् यायेगु खः।

२०परमेश्वरं सःता दीबलय् गथे
 खः अथे हे चवना च्वँ। २१दास जुया
 च्वंबलय् परमेश्वरं छिमित सःतादीगु
 खःसा छिमिसं दुःख ताये मते, बरु

स्वतन्त्र जुइगु मौका वल धाःसा
 त्वःफिके मते। २२दास जुया च्वंपिन्त
 प्रभुं सःतादीगु खःसा थुपिं दास थें
 मजुसे प्रभुया मनूत जुइ, अथे हे दास
 मखुपिं मनूतय्त प्रभुं सःतादीगु खःसा
 थुपिं प्रभुया दास जुइ। २३छिमित
 परमेश्वरं मू पुलाः न्यानादीगु खः,
 उकिं छिपिं मनूतय् दास जुइ मते।
 २४यःपिं दाजुकिजापिं, प्रभुं छिमित
 सःतादीबलय् छिपिं गथे खः अथे हे
 जुयाः परमेश्वर नाप चवना च्वँ।

ब्याहा मजुनिपिनिगु व भाःत मदये धुकूपिनिगु खँ

२५ब्याहा मजुनिपिनिगु लागि प्रभुं
 जितः छुं धयादीगु मदु। बरु प्रभुयागु
 दया मायां विश्वास याये बहःम्ह जुयाः
 जिं छिमित धयाचवना — २६थौकन्हय्
 जुयाच्वंगु दुःखकष्ट स्वयेबलय्
 ला ब्याहा मयासे चवनेगु हे भिं जुइ।
 २७ब्याहा याये धुकूपिं मिजंतय्सं
 थः कलाःयात त्वःता छ्वयेगु मतिइ
 तये मते। ब्याहा मयानानिसा ब्याहा
 यायेगु स्वये मते। २८तर ब्याहा
 यात धकाः छिमित पाप लाइ मखु।
 ब्याहा मजुनिम्ह मिसां ब्याहा यात
 धाःसा वयात पाप लाइ मखु। ब्याहा
 यानाचवना च्वंपिं मनूतय्त जुयाच्वंगु
 दुःखकष्ट छिमित मजुइमा धकाः जिं
 थ्व खँ च्वयाचवनागु खः।

२६यःपिं दाजुकिजापिं, जिं धाये-
त्यनागु खँ थ्व खः — ई अप्वः
मदये धुंकल, आवंनिसें ब्याहा याये
धुंकूम्ह मनू नं ब्याहा मयानिम्ह थें
चवना च्वँ। ३०ख्वया जूपिं मनूत आः
दुःख मताःपिं मनूत थें चवना च्वँ।
न्हिला जूपिं लय्ताःपिं थें मच्वंक
च्वँ। न्यानाः हयागु नं थःगु मखु थें
याना च्वँ। ३१संसारयागु ज्याखँ याना
च्वंपिन्सं याना मच्वंपिं थें जुया च्वँ,
छाय्धाःसा थ्व संसार याकनं हे मदया
वनी।

३२छिमित दुःखकष्ट मजुइमा धकाः
जिं थ्व खँ धयाचवनागु खः। ब्याहा
मयाःम्ह मनुखं प्रभुयात गय् यानाः
लय्ताय्केगु धकाः प्रभुयागु ज्या मन
तयाः यायेगु कुतः याइ। ३३ब्याहा
याये धुंकूम्ह मनुखं संसारयागु
ज्याखँय् मन तयाचवनी, छाय्धाःसा
वं थः कलाःयात लय्ताय्केगु कुतः
यानाचवनी। ३४अय्जुगुलिं थज्याःम्ह
मनूयागु मन निखे लानाचवनी। अथे हे
ब्याहा मजुनिम्ह मिसां नं प्रभुयागु ज्या
मन तयाः याइ, छाय्धाःसा वं थःगु
महं व आत्मां नं पवित्र जुइगु कुतः
याइ। अले ब्याहा जुइ धुंकूम्ह मिसां
संसारयागु ज्याखँय् मन तयाचवनी,
छाय्धाःसा वं थः भाःतयात लय्-
ताय्केगु कुतः यानाचवनी।

३५थ्व खँ जिं छिमित हे भिं यायेत

धयाचवनागु खः। छिमित पनेत मखु
बरु छिमिसं पंगः मवय्क दुनुगलंनिसें
प्रभुयात लय्ताय्के फयेमा धकाः
धयागु खः।

३६सु मनुखं थः नापं ब्याहा क्वः-
छिनातःम्ह मिसा नाप बामलाःगु
व्यवहार याःगु ताय्कूसा अले उम्ह
मिसाया उमेर नं अप्वःया वनाच्वंगु
दुसा वं ब्याहा याये मास्ति वय्कूसा
ब्याहा याये ज्यू। थुकिं पाप मडु।
इमिगु ब्याहा जुइ हे माः। ३७थःगु
मनयात बल्लाकाः मिसायात ब्याहा
मयायेगु क्वःछित धाःसां ठीक हे जू।
३८सुनां थः क्वःछिना तःम्ह मिसा
नाप ब्याहा याइ वं बांलाःगु हे याइ।
तर ब्याहा मयाःसा भन बांलाः।

३९ब्याहा जुइ धुंकूम्ह मिसां थः
भाःत दतले हानं ब्याहा याये मज्यू।
भाःत सी धुंकाः धाःसा थःत यःम्ह
मेम्ह मिजं नाप ब्याहा याःसां ज्यू।
बरु विश्वासी नाप हे जक याये
माः। ४०जिगु बिचाःकथं भाःत
मदये धुंकूम्ह मिसां ब्याहा मयासे
चवनाचवने फुसा सुख जुइ। अथेसां
जिं स्वयेबलय् ला जिके नं पवित्र
आत्मा दी।

मूर्तियात छाःगु प्रसादयागु खँ

८ १आः मूर्तियात छाःगु प्रसाद-
यागु खँय्, “भीपिं फुक्कसिकें

ज्ञान दु” धयागु खँ भीसं स्यू। ज्ञानं मनूतयत् तःधंछुकी, तर मायां फुक्कसिगु भिं याइ। २जिं “छुं स्यू” धकाः धया जुइम्ह मनुखं गुलि वं सीके माःगु खः उलि सी मखु। ३परमेश्वरयात माया याना च्वंम्ह मनूयात धाःसा परमेश्वरं नं म्हस्यू।

४अयजूगुलिं मूर्तियात छाःगु प्रसाद नये ज्यू ला कि मज्यू धयागु खँय् भीसं स्यू — “मूर्ति धयागु ला छुं नं मखु” कःमितय्सं दय्कातःगु जक खः। “परमेश्वर ला छम्ह हे जक दु” धकाः नं भीसं स्यू। ५आकाश व पृथ्वीइ छःत धाःपिं यक्व हे दःसां ६भीगु नितिं ला छम्ह हे जक परमेश्वर बाः दु। थ्व हे परमेश्वरं फुक्कं सृष्टि यानादीगु खः, उकिं थ्व हे परमेश्वरयागु नितिं भीपिं म्वाना च्वनागु दु। अले प्रभु नं छम्ह हे जक दु, वय्कः खः येशू ख्रीष्ट। थ्व हे प्रभु येशू ख्रीष्टपाखें फुक्क सृष्टि जुल, प्रभु येशू ख्रीष्टपाखें हे भीपिं म्वाना च्वना।

७अथेसां फुक्क मनूतय्के थ्व ज्ञान मदु। अयजूगुलिं गुलिखय् मनूतय्सं मूर्तियात मानय् यानाच्वंगु दु। इमिसं आः तक मूर्तियात छाःगु प्रसाद नइबलय् मूर्तियागु हे नसा नयाच्वना धकाः मतिइ तइ। अले इमिगु मन बमलाःगुलिं अशुद्ध जुइ।

८नसां भीत परमेश्वरयाथाय् थ्यंकी मखु। नसा नल धकाः भी तःधनी मखु, अले मनल धकाः चिधनी नं मखु। ९बरु बांलाक होश या, छिमिगु न्ह्यागुं नये ज्यू धयागु खं यानाः विश्वासय् बमलाःनिपिन्त पापय् लाके बी मते। १०छिपिं थें ज्याःपिं ज्ञान दुपिं विश्वासीतय्सं देगलय् मूर्तियात छाःगु प्रसाद नयाच्वंगु विश्वासय् बमलाःनिम्ह सुनानं खन धाःसा छु व जक प्रसाद नयेत न्ह्यःमचिली ला? ११थुकथं विश्वासय् बमलाःनिपिं दाजुकिजा छिमिगु ज्ञानं यानाः स्यना मवनी ला? थज्याःपिनिगु हे नितिं ख्रीष्ट सिनादीगु मखु ला? १२थुकथं इमिगु बमलाःगु मनयात छिमिसं स्यंकल धाःसा छिमिसं ख्रीष्टयात हे स्यंकूगुति ग्यनी, अले छिमित पाप लाइ। १३नसां थः दाजुकिजापिन्त पापय् लाकीगु जूसा जिं ला धयागु गुब्सं नये मखु। थः दाजुकिजापिन्त जिं पाप याकेत स्वये मखु।

प्रेरिततय्सं याये माःगु व याये ज्यूगु खँ

८ १जिं जक यःथें याये मदु ला? जि जक छम्ह प्रेरित मखु ला? भी प्रभु येशूयात जिं खनागु मदु ला? छिमित परमेश्वरयागु भिंगु खँ न्यंकाः विश्वास याका तयाम्ह जि हे मखु ला? २मेपिन्सं जितः प्रेरित धकाः मानय्

मया:सां छिमिसं ला जित: मानय् यानाच्वंगु दु। छिमिसं प्रभुयात विश्वास याना: ज्या यानाच्वंगुलिं हे नं जि छम्ह प्रेरित ख: धका: बांलाक सी दु।

३जित: कुखिनिपिन्त जिं थथे लिस: बी — ४थथे ज्या याना च्वँसेलि जिं जक नयेत्वने मथ्या: ला? ५मेपिं प्रेरिततय्सं याना जू थें जिं जक याना जुइ मदु ला? प्रभुया किजापिन्सं व केफासं याना जूथें जि जक थ: कला: ज्वना: चा:हुला जुइ मदु ला? ६बारनाबासं व जिं जक ज्या याना: नया जुइ मा: धयागु दु ला? ७सुं सिपाइँनं थ:म्हं हे खर्च याना: ज्या याइ ला? दाखमा प्यूम्हय्सिनं दाख नये मदइ ला? फै जवालं थ:म्हं लहिना त:पिं फैतयगु दुरु त्वने मदइ ला?

८थथे न्हिया न्हिथं जुया च्वनिगु खँयात जि थ:म्हं हे धाये मा:गु मदु, छाया:सा व्यवस्थाय् नं थ्व हे खँ च्वयात:गु दु। ९“अन्न दाइबल्य् द्वहंया त्वाथय् पिचा तयाबी मते” धका: मोशां च्वया थकूगु दु। द्वहं थें ज्या:म्हय्सित ला परमेश्वरं थुकथं स्वयादी धा:सा भीत जक स्वया मदी ला? * १०थ्व खँ भीगु निंतिं नं च्वयात:गु ख:। बुँ पालिम्हय्सिनं व

छ्व लइम्हय्सिनं थ:त छुं दइ ला धका: हे बुँज्या याइ।

११जिमिसं नं प्रभुयागु वचन पुसा हले थें छिमित न्यंकागु दु। अय्जूगुलिं जिमिसं छिमिके छुं काल धका: अजूचाये मा:गु दु ला? * १२मेपिन्सं ला छिमिके अथे कयाच्वंगु दु धासेलि जिमिसं जक काये मथ्या: ला?

जिमिसं ला छिमिके छुं कयागु मदुनि। ख्रीष्टयागु भिंगु खँ न्यंका जुइबल्य् छुं पंग: मवय्मा धका: जिमिसं थथे सह यानाच्वनागु ख:।

१३देगल्य् सेवा याइपिन्सं देगल्य् हे नये दइ, अले बलि बी थाय् सेवा याइपिन्सं नं बलिं थ:गु बब काये दइ धका: छिमिसं सि हे स्यू। * १४अथे हे भिंगु खँ न्यंकीपिन्सं नं भिंगु खं हे नयेत्वने याये मा: धका: प्रभुं धया-दीगु दु। * १५अय्सां जिं थथे काये ज्यूगु, काये दुगु छुं हे कयागु मदु। अले हानं अथे कायेत नं जिं थ्व खँ च्वयाच्वनागु मखु। थथे याये सिबंय् ला सिना वनेगु हे भिं जू। सुनानं जिगु थ्व घमण्डयात फुस्कुलुगु धका: धाये फइ मखु। १६जिं थथे भिंगु खँ न्यंकाच्वनागु दु धका: त:धंछुइ मा:गु मदु। थ्व ज्या ला जिं याये हे मा:गु ज्या

खः। जिं थ्व भिंगु खँ मन्यंकल धाःसा जितः धिक्कार दु।

१७ जिं थःमहं हे थ्व ज्या यानागु जूसा जितः ज्याला दइ। अथे मखुसे थ्व ज्या परमेश्वरं जितः लः ल्हानादीगुलिं जिं थथे याये हे माः। १८ अयसा जिगु ज्याला छु लय्? छुं हे मकासे भिंगु खँ न्यंकेगु हे जिगु ज्याला खः। अथे ला जिं जिगु ज्याला काःसां ज्यूगु खः।

१९ जि सुयां दास मखु। अयनं फुसा यक्व हे मनूतय्त विश्वासी याये धकाः जि थः थःमहं तुं फुक्क मनूतय् दास जुयाच्चवनागु दु। २० यहूदीतय्त विश्वासी यायेत इपिं नाप च्वनाबलय् जि नं छम्ह यहूदी थें जुया। व्यवस्था मानय् याये म्वाःसां जि व्यवस्था मानय् याइम्ह थें जुया। थुकथं जिं इमित विश्वासी यायेत स्वया। २१ अथे हे यहूदीमखुपिन्त विश्वासी यायेत जि नं इपिं थें जुया। थथे यात धकाः जितः सुनानं परमेश्वरयागु आज्ञा पालन मयाइम्ह मनू धकाः धाये फइ मखु, छायाःसा जिं ला ख्रीष्टयागु आज्ञा पालन याना जुयागु दु।

२२ विश्वासय् बमलानिपिं मनूतय्त थुइकेत नं जि इपिं थें जुया। थुकथं इपिं गथे खः जि नं अथे हे जुया। थुकथं फुक्क मनूतय्त विश्वासय् हयेत जि न्ह्यामहं जुया। २३ न्ह्याथे यानाः

जूसां फुक्क मनूतय्त भिंगु खँ न्यंकेत जिं थथे कुतः यानागु खः। थथे यानाः दइगु आशिष जितः दइ धकाः जिं मतिइ तयागु दु।

२४ ब्वाँय् वनेगु कासाय् फुक्क मनूत ब्वाँय् वनी, तर न्हापांगु सिरपाः धाःसा छम्हय्सित जक दइ धकाः छिमिसं मस्यू ला? उकिं सिरपाः कायेत ब्वाँय् वनेगु कुतः याना च्वं। २५ न्ह्यागु कासाय् ब्वति काइपिं मनूतय्सं न्हापा लाकाः नाश जुया वनिगु सिरपाः कायेत न्हियान्हिथं कुतः यानाच्चनी। अथे हे भीसं नं नाश जुया मवनिगु सिरपाः कायेत कुतः याये। २६ अयजूगुलिं जि निसानाय् थ्यंकेत ब्वाँय् वने। जिं फसय् मुक्का नके थें जक मयाना। २७ जिं थःगु म्हायात दायाः दायाः बसय् तयाच्चवना। थथे मयाःसा मेपिन्त जक भिंगु खँ न्यंकाः जि थः हे सिरपाः काये बहःमह जुइ मखु।

मूर्ति पुजा याये मज्यू

१० १ यःपिं दाजुकिजापिं, मोशा-नाप जूपिं भी तापाःबाज्या-पिन्त मरुभूमिइ छु जूगु खः जिं छिमित लुमंका बी मास्ति वः। इपिं फुक्कं सुपाँय्या क्वसं जुयाः लाल समुद्र छिना वंगु खः।* २ थुकथं मोशा नाप

जूपिं मनूतय्गु बप्तिस्मा सुपाँय् व समुद्रय् जुल। ३इपिं फुककसिनं छता हे आत्मायागु नसा नल, * ४अले आत्मा-यागु हे लः त्वन। इमिसं थः नाप नापं वनाच्चवंगु आत्माया ल्वहंधीयागु लः त्वन। थ्व हे ल्वहंधी स्त्रीष्ट खः। * ५अथेसां इपिं मध्ये यक्व हे मनूत नाप परमेश्वर तंम्वयादिल। अय्जूगुलिं इपिं मरुभूमिइ तुं सिना वने माल। *

६७इमित थथे यानादीगुलिं भीसं नं इमिसं थें मूर्ति पुजा यायेगु, बांमलाःगु मभिंगु मतिइ तये मज्यू धकाः थुकिं बांलाक सी दु। इमिगु थ्व हे खँ धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु — “इपिं फयतुनाः भ्वय् नये त्वने धुंकाः दनाः यः यः थें सन।” * ८इपिं मध्यय् गुलिंसिनं याःथें भीसं नं व्यभिचार याये मज्यू। व्यभिचार याःगुलिं इपिं छन्हुं हे नीस्वद्वःमह सित। * ९इपिं मध्यय् गुलिंसिनं याःगु थें भीसं नं प्रभुयागु मन स्वये मज्यू। इमिसं अथे याःगुलिं इमित सर्पं न्याकाः स्यानादिल। * १०इमिसं थें भीसं नं प्रभु नाप कचकच याये मज्यू। इमिसं अथे कच कच याःगुलिं इमित नाश याइम्ह दूत छ्वया हयाः स्यानादिल। *

११इमित अथे जूगु खँ भीसं नं सीके फयेमा धकाः व भीत ख्याच्चवः बीत नं च्वयातःगु खः। भीपिं च्वनाच्चवनागु संसार आः फुना वनिन।

१२दनाच्चवनागु दु धकाः धाइम्ह मनू बांलाक होश याना च्वने माल, मखुसा क्वदली। १३मनूतय्सं सह याये फइकथं जक छिमित जाँचय् यानादी। परमेश्वर विश्वास याये बहःमह खः। सह याये हे मफय्क छिमित वय्कलं जाँचय् लाकादी मखु। थथे जाँचय् याइबलय् वय्कलं छिमित सह यायेगु शक्ति नाप नाप बचय् जुइगु लँ नं बियादी।

१४अथेजूगुलिं यःपिं दाजुकिजापिं, मूर्ति पुजा यायेगु पाखें तापाक च्वँ। १५बुद्धि दुपिं मनूत भाःपियाः जिं छिमित धयाच्चवनागु दु। जिं धयागु खँ छिमिसं जाँचय् याना स्व। १६परमेश्वरयात सुभाय् बियाः भीसं त्वनेगु दाखमद्य स्त्रीष्टयागु हि लुमंकेत मखु ला? अथे हे भीसं कुचाकुचा थलाः नयेगु मरि नं स्त्रीष्टयागु मह लुमंकेत मखु ला? उकिं भीपिं परमेश्वर नाप मिलय् जुयाच्चवनागुलिं भीपिं परमेश्वरया मनूत खः। * १७छपा

१०:३ प्रस १६:३५ १०:४ प्रस १७:६; गन्ती २०:११ १०:५ गन्ती १४:२६-३०

१०:६,७ गन्ती ११:४ १०:८ गन्ती २५:१-१८ १०:९ गन्ती २१:५-६

१०:१० गन्ती १६:४१-४६ १०:१६ मती २६:२६-२८; मर्क १४:२२-२४; लूक २२:१६-२०

हे जक मरि कुचाकुचा थला: भीसं नयेगु जूगुलिं यक्व जूसां भीपिं छम्ह हे खः।

१८ यहूदीतय्गु चलन छकः नं बिचाः याना स्व। परमेश्वरयात छाये हःगु प्रसाद नःपिं मनूत परमेश्वर नाप मिलय् जूपिं मखु ला? * १९ जिं छु धयाचवनागु दु? मूर्ति नं छु मखु, अले थ्वयात छाये हःगु प्रसाद नं छु मखु। २० जिं धायेत्यनागु खँ छु धाःसा मूर्तियात छाःगु फुक्कं भूतआत्मातय्त छाःगु खः, परमेश्वरयात छाःगु मखु। अय्जूगुलिं छिपिं भूतआत्मा नाप मिलय् जुयाचवने मते धयागु जिगु धापू खः। * २१ छिमिसं प्रभुयागु ख्वल्चां व भूतआत्मातय्गु ख्वल्चां छक्वलं त्वनेफइ मखु। अथे हे छिमिसं प्रभुयागु टेबिलं व भूतआत्माया टेबिलं नाप नये फइ मखु। २२ थज्याःगु ज्याखँ यानाचवन धाःसा भीपिं खनाः प्रभु लय्तायादी मखु। छु भीपिं प्रभु स्वयाः बल्ला ला? *

२३ गुम्हय्सिनं थथे नं धाइ — “भीसं थःत यःगु न्ह्यागुं याये ज्यू।” अथे खःसां भीत फुक्क ज्यां भिकी मखु। “भीसं थःत यःगु न्ह्यागुं याये ज्यू।” अथे खःसां फुक्क खं भीत बांलाकी

मखु। * २४ थःत भिं जुइगु जक याना जुइ मते। मेपिन्त भिं यायेगु नं स्वये माः।

२५ मतिइ संका मतसे बजारय् मियातःगु ला न्यानाः नये ज्यू। २६ धर्मशास्त्रय् नं च्वयातःगु दु — “पृथ्वी व पृथ्वीइ च्वंगु दक्व फुक्कं प्रभुयागु हे खः।” *

२७ परमेश्वरयात म्हमस्यूम्ह सुं मनुखं छिमित भ्वय् सःतल धाःसा, अले छिपिं वने न्ह्याःसा मतिइ छुं हे संका मतसे तये हःगु न्ह्यागुं न। २८ नये त्यकाः सुनानं छिमित — “थ्व ला मूर्तियात छाःगु प्रसाद खः” धकाः धाल धाःसा व मनूयात संका जुइक छिमिसं नये मते। २९ छंगु लागि व प्रसाद नये मज्यूगु मखु बरु अथे धाःम्ह मनूया लागि नये मजिल। सुनानं थथे नं धाये फु — “वं धायेवं तुं जिं नये मज्यू धयागु छु दु? ३० परमेश्वरयात सुभाय् बियाः नये त्यनागुली जितः सुनानं छाय् मभिके माःगु?”

३१ अय्जूगुलिं छिमिसं नःसां त्वंसां न्ह्यागु याःसां परमेश्वरया महिमाया नितिं या। ३२ छिमिसं यानाः यहूदीतय्त, यहूदीमखुपिन्त अले परमेश्वरयागु मण्डलीयात पंगः वय्के मते।

३३ जिं याना च्वना थें तुं छिमिसं नं यायेगु स्व। जिं थःत जक भिकेगु मस्वसे न्ह्यागु याःसां कर्पिन्त निं भिकेगु स्वयाच्वना। गथे यानाः इपिं फुककसिनं परमेश्वरयात विश्वास याये फइ धकाः मतिइ तयाः जिं फुककसितं भिनिगु ज्याखँ यानाच्वना।

सेवा यायेबल्य् छयं त्वपुइगु

११ १ ख्रीष्टं यानादी थें तुं जिं नं यानाच्वनागुलिं, जिं याना च्वंथें तुं छिमिसं नं याना च्वँ। *

२ छिमिसं जितः लुमंका च्वंगुलिं व जिं स्यना थें च्वनाच्वंगुलिं छिमित स्याबास! ३ अयनं छता खँ न्यँ — न्ह्यामह मिजंयागु छयं ख्रीष्ट खः, अले मिसायागु छयं वया भाःत खः, अले ख्रीष्टयागु छयं परमेश्वर खः धयागु खँ छिमिसं थुइके माल। ४ अयजूगुलिं प्रार्थना यायेबल्य् व अगमवाणी कनी-बल्य् मिजंतय्सं छयं त्वपुया तल धाःसा वं ख्रीष्टयात क्वह्यंकूगु जुइ। ५ अथे हे मिसातय्सं थःगु छयं त्वमपुसे प्रार्थना यात धाःसा वा अगमवाणी कन धाःसा वं थः भाःतयात क्वह्यंकूगु जुइ। थज्याःमह मिसा छयं छगलं सँ खाना तःमह थें खः। ६ थथे छयं त्वपुइ मयःमह मिसां

सुचुक सँ खाना छ्वयेगु हे बांलाः। अयनं सुचुक सँ खायेगु व चिहाकय्क चायेगु लज्यायागु खँ खःसा वं छयं त्वपुइ माः।

७ मिजंतय्सं थःगु छयं त्वपुइ म्वाः छाय्धाःसा मिजंत परमेश्वरयागु रूप व शोभा खः, तर मिसा मिजंया शोभा खः। * ८ मिजं मिसापाखें दुगु मखु बरु मिसा मिजंपाखें दुगु खः। ९ मिसाया नितिं मिजं दय्कातःगु मखु, बरु मिजंया नितिं मिसा दय्कातःगु खः। * १० उकिं भाःतयागु खँ मान्य् याना धकाः स्वर्गदूततय्त क्यनेत मिसा-तय्सं थः थःगु छयं त्वपुइ माः।

११ अथेजूसां प्रभुया न्ह्यःने मिसा-तय्त मिजंत मदय्क मगाः, अले हानं अथे हे मिजंतय्त मिसात मदय्क मगाः। १२ मिसात मिजंतय्पाखें दुगु खः थें मिजंत नं मिसातय्पाखें बूपिं खः। थव फुककं सृष्टि यानादीमह परमेश्वरपाखें जूगु खः।

१३ छिमिसं हे बिचाः याना स्व — छयं त्वमपुसे मिसातय्सं परमेश्वरयात प्रार्थना यायेगु बांलाः ला? १४ मिजंतय्सं ताहाःकय्क सँ लहिना तयेगु बांमलाः धकाः ला भीसं अथें स्यू नि। १५ मिसातय्सं ताहाःकय्क सँ लहिना तयेगु तसकं बांलाः। छयं

त्वपुडत हे मिसातय्त ताहाःकगु सँ बियातःगु खः। १६थ्व खँय् सुं मनुखं जवाःसवाः याः वःसा वयात जिं थुलि हे जक धाये — थ्व बाहेक जिमिगु मेगु थितिकुति मदु। अले मण्डलीइ मेगु थितिकुति नं मदु।

प्रभुयागु भ्वय्

मत्ती २६:२६-२९; मर्कूस १४:२२-२५;

लूका २२:१४-२०

१७आः धायेत्यनागु खँय् धाःसा जिं छिमित च्वछाय् मफु, छाय्धाःसा छिमिसं मण्डलीइ मुनेबलय् भिंगु ज्या यायेगु स्वयाः मभिंगु ज्या यानाच्वंगु दु। १८न्हापां ला जिं छिमि दथुइ ल्वापु दु धयागु खँ न्यना तयागु दु। थ्व खँ ला जितः नं खः थें च्वन। १९भिंमह मनु महसीकेत ला थथे ल्वापु नं दये माः मखु ला?

२०छिपिं फुक्कं छथाय् मुनिगु प्रभु भ्वय् नयेत मखु खनिसा २१छाय्-धाःसा नयेबलय् छिपिं फुक्कसिनं थःगु ब्वतिं मेपिं स्वयाः न्हापालाका नइ। थुकथं गुलिं ला नये मखंका नं च्वनी, अले गुलिसिनं भ्यभ्यलुक्क नं त्वनी। २२थथे नयेत्वने यायेत छिमि थः थःगु छँ मदु ला? छिमिसं नयेमखंपिं मनूतय्गु इज्जत कायेत्यनागु ला?

थथे यानाः छिमिसं परमेश्वरयागु मण्डलीयात हेपय् यानागु ला? थज्याःगु खँय् जिं छिमित छु धाये? जिं छिमित भिंपिं मनूत खः धकाः धाये फइ ला? जिं छिमित भिंपिं मनूत खः धकाः धाये मफु।

२३प्रभुं हे जितः स्यनादीगु खँ जिं छिमित स्यना बियागु खः। येशू-यात ज्वंकूगु चान्हय् वय्कलं मरि कयाः २४परमेश्वरयात सुभाय् बिया-दिल। अले मरि कुचा थलाः थथे धयादिल — “छिमित बियागु थ्व जिगु म्ह खः। जितः लुमंकेत छिमिसं थथे हे यायेगु या।” २५नये धुंकाः वय्कलं अथे हे ख्वला कयाः थथे धयादिल — “थ्व ख्वला जिगु हि हाय्का यानागु परमेश्वरयागु न्हूगु बाचा खः। जितः लुमंकेत थथे ख्वलां त्वनेगु यायेगु या।”* २६प्रभु मभातले थ्व मरि व थ्व ख्वलाय् च्वंगु दाखमद्य छिमिसं नयेत्वनिबलय् प्रभु सिनादीगु खँ फुक्कसित कंगु जुइ।

२७अय्जूगुलिं अयोग्य रितिं सुनानं थ्व मरि व थ्व ख्वलाय् च्वंगु त्वन धाःसा प्रभुयागु म्ह व हिया दोष लाइ। २८थथेजूगुलिं फुक्क मनूतय्सं थः थःगु मन जाँचय् याना स्व। अले जक मरि न, ख्वलाय् च्वंगु नं

त्वं। २६ छायाः सा प्रभुया म्हायात
म्हमसीकं सुनां नयेत्वने याइ वं नः गु
व त्वंगुलिं थः के सजाँय हइ। ३० उकिं
हे ला खः नि, छिपिं मध्ये यक्व हे
म्हंमफु, बमलाः अले सिना नं वन।

३१ भीसं थः थः गु मन जाँचय् याना
स्वः गु जूसा परमेश्वरयागु सजाँय फये
माली मखुगु। ३२ सजाँय फयेबल्य्
संसारयापिं मनूत नापं नाश मजुइमा
धकाः प्रभुं भीत कजय् यानाः ख्याचवः
बियादीगु खः।

३३ अयजूगुलिं यः पिं दाजुकिजापिं,
प्रभुयागु भवय् नयेत मुनीबल्य् छम्हं
मेम्हय्सित पिया चवनेगु या। ३४ सुं
मनूया नयेपित्याइगु जूसा वं छँय् हे
न। थुकथं प्रभुयागु भवय् नयेबल्य्
छिपिं दोषी ठहरय् जुइ माली मखु।
मेगु खँ धाः सा जिं आम्कन वयेबल्य्
हे मिलय् याये।

पवित्र आत्मां बियादीगु वरदान

१२ १ यः पिं दाजुकिजापिं, पवित्र
आत्मां बियादीगु वरदानयागु
सत्य खँ छु खः धकाः छिमिसं सीकि।
२ छिपिं विश्वासी जुइ न्ह्यः छिपिं
नमवाइपिं मूर्तितय् पुजा याइपिं खः
धकाः छिमिसं सि हे स्यू। ३ अयजूगुलिं
थ्व छता खँ छिमिसं लुमंका ति,

परमेश्वरया आत्मय् जुयाः नवाइपिं
सुनानं हे येशूयात सराः लायेमा धकाः
धाइमखु। अले हानं पवित्र आत्मा
दुपिं मनूतय्सं जक येशूयात प्रभु
धकाः धाये फइ।

४ थी थी वरदान विश्वासीतय् बिया-
तः गु जूसां, वरदान बियादीमह ला
छम्ह हे पवित्र आत्मा जक खः।
५ प्रभुयागु सेवा ला तः ताकथं याये
फु। न्ह्यागुकथं सेवा याः सां छम्ह हे
प्रभुयागु सेवा यायेगु खः।* ६ थज्याः गु
ज्या तः ताकथं याये फु, फुकक ज्या
यायेत भीत शक्ति बियादीमह ला छम्ह
हे परमेश्वर खः।

७ फुकक विश्वासीत भिना वइगु ज्या
याये फयेमा धकाः हे परमेश्वरं भीत
पवित्र आत्मा बियादीगु खः। ८ अले
थ्व हे पवित्र आत्मां छम्हय्सित बुद्धि
बियादीसा मेम्हय्सित ज्ञान बियादी।
९ थ्व हे पवित्र आत्मां छम्हय्सित
तः धंगु विश्वास बियादीसा मेम्हय्सित
ल्वय् लाय्केगु शक्ति बियादी।
१० थ्व हे पवित्र आत्मां छम्हय्सित
अजूचायापुगु ज्या यायेगु शक्ति
बियादीसा मेम्हय्सित अगमवाणी
कने फइगु शक्ति बियादी। अथे हे
गुम्हय्सित आत्मा म्हासीकेगु शक्ति
बियादी। गुम्हय्सितं थी थी भासं

नवायेगु शक्ति बियादीसा, गुम्हयसितं थुकथं थी थी भासं नवा:गु खँयात थुइका बीगु शक्ति बियादी। ११ थथे थी थी वरदान बियादीम्ह थ्व हे पवित्र आत्मा खः। थ्व हे पवित्र आत्मां थःत यःथें फुक्कसित थी थी वरदान बियादी।

छगू हे म्हया तःता व्व

रोमी १२:३-८

१२ मण्डली म्ह थें खः। गथे तःता म्हव्व दःसां म्ह ला छगू हे जुइ। म्ह छगू हे जूसां तःता म्हव्व दइ। ख्रीष्ट नं अथे हे खः।* १३ थथे हे भीपिं यहूदीत, यहूदीमखुपिं, दास, दास मखुपिं फुक्कं छम्ह हे पवित्र आत्मां बप्तिस्मा कयागुलिं छगू म्ह जूगु दु। अले भीपिं फुक्कसिके छम्ह हे पवित्र आत्मा चवनादीगु दु।

१४ म्ह नं छगू जक म्हव्व मखु, तःता म्हव्व मिलय् जुयाः जक छगू म्ह जुइ। १५ तुतिं — “जि ल्हाः मखु, अय्जगुलिं जि म्हयागु मखु” धकाः धाःसा छु तुति म्हयागु हे मजुइ ला? १६ थथे हे न्हाय्पनं नं — “जि मिखा मखु, अय्जगुलिं जि म्हयागु मखु” धकाः धाःसा छु न्हाय्पं नं म्हयागु हे मजुइ ला? १७ म्ह छम्हं मिखाया मिखा

जक जूसा छुकिं न्यनेगु? अले हानं म्ह छम्हं न्हाय्पंया न्हाय्पं जक जूसा छुकिं नँतुनेगु?

१८ म्हय् च्वंगु म्हव्वत परमेश्वरयात यःथें तयादीगु खः। १९ म्ह छम्हं छगू हे जक म्हव्व जूसा म्ह धयागु हे गनं जुइ? २० अथेजगुलिं हे खः — छगू म्हय् तःता म्हव्व दुगु।

२१ उकिं मिखां ल्हाःयात — “छ जितः म्वाः” धकाः धाये फइ मखु। अले हानं छचनं तुतियात — “छ जितः म्वाः” धकाः धाये फइ मखु। २२ अथे मखु, म्हय् चिधंगु व बमलाःगु म्हव्व नं भीत मदय्क मगाः। २३ गुगु म्हव्वयात भीसं बांलाः ताय्कि मखु उकियात हे भीसं बांलाक बिचाः याना चवन। खनेमदुगु म्हव्वयात धाःसा बांलाक त्वपुया चवन। २४ बांलाःगु म्हव्वयात बिचाः याये म्वायेक, बरु चिधंगु व बांमलाःगु म्हव्वयात जक अप्वः बिचाः याये माय्क परमेश्वरं भीगु म्हय् म्हव्वयात मिलय् यानादीगु खः। २५ अय्जगुलिं म्हय् च्वंगु म्हव्वत अलग जुयाचवनी मखु, बरु फुक्कं थःथवय् मिलय् जुयाचवनी। २६ म्हय् च्वंगु छगू म्हव्वयात जक दुःख जूसां फुक्क म्हव्वयात दुःख जुइ। अथे हे म्हय् च्वंगु छगू म्हव्वयात जक

तःधंकल धाःसां फुक्क म्हव्वत लय्ताइ।

२७ अथे हे छिपिं फुक्कं ख्रीष्टयागु मण्डली खः। छिपिं छम्ह छम्ह ख्रीष्ट-यागु म्हय् च्वंगु म्हव्वत खः। २८ अय्-जूगुलिं परमेश्वरं मण्डलिइ सुयात गन गन तये माः अन अन हे तयादीगु दु।

दकलय् च्वय् प्रेरितत,
वयां ल्यू अगमवक्तात,
वयां ल्यू गुरूत,
अले अजूचायापुगु ज्या याइपिं,
ल्वय् लाय्के फुपिं,
मेपिन्त ग्वाहालि याइपिं,
मेपिन्त सल्लाह बीपिं,
अले हानं थी थी भासं नवाये फुपिं
तयादीगु दु।*

२९ फुक्कं प्रेरितत जुइ मखु, अथे हे फुक्कं अगमवक्तात, फुक्क गुरूत, फुक्क अजूचायापुगु ज्या याइपिं जुइ मखु। ३० थुपिं फुक्कसिनं हे ल्वय् लाय्का बी फइ मखु, थुपिं फुक्कसिनं मथूगु थी थी भासं नवाये फइ मखु। अथे हे फुक्कसिनं थी थी भासं नवाःगु खँ थुइका बी फइ मखु। ३१ अय्जूगुलिं अज्ज तःधंगु वरदान कायेत स्वया च्वाँ।

जिं अज्ज हे भिंगु लँ क्यने।

माया

१३ १ मनूतय्गु थी थी भासं व स्वर्गदूततय्गु भासं हे नवाये सःसां जिं कर्पिन्त माया मयात धाःसा जिं अथे नवाःगु खँ भुस्याः व गं थाःगु थें जक जुइ। २ अगमवाणी कनेगु वरदान बिया तःसां, अले हानं फुक्क ज्ञान दुसां, फुक्क गुप्ति खँ थुइके फुसां, पहाड हे ल्यहें थनिगु विश्वास दुसां, जिके माया धयागु मदुसा जि छुं नं मखु।* ३ थःके दुगु फुक्कं नयेमखंपिन्त इना ब्यूसां, अले थःगु हे म्हयात तकं छ्वय्के ब्यूसां जिके माया धयागु मदुसा जिं यानागु फुक्कं सितिं वनी।

४ माया दुम्ह मनुखं सह यानाचवनी व दया याइ। नुगः मुइकी मखु, थः थःम्हं तुं तःधंछुया जुइ मखु, अले घमण्ड याइ मखु। ५ माया दुम्ह मनु छुच्चा जुइ मखु, वं थः जक भिकेगु स्वइ मखु, तंम्वय्की मखु, अले जुइ धुंक्कगु बांमलाःगु व मभिंगु लुमंका तइ मखु। ६ मभिंगु बांमलाःगु खँय् माया दुम्ह मनु लय्ताइ मखु, बरु सत्य खँय् लय्ताइ। ७ माया दुम्ह मनुखं न्ह्याबलें सह यानाचवनी, न्ह्याबलें विश्वास

याइ, न्ह्याबलें आशा यानाचवनी, अले न्ह्याबलें मनयात थातं तयाचवनी।

८माया सदां दयाचवनी। अगमवाणी कनेगु वरदान धा:सा मदया वनी। थी थी भासं नवायेगु वरदान नं मदया वनी। ज्ञान नं मदया वनी। ९भीत वरदान बियात:गु ज्ञान पूमवं, अले अगमवाणी कनेगु नं पूमवं। १०पूवंगु वल कि पूमवंगु फुकक मदया वनी।

११मचाबलय् जिं मस्तय्सं थें नवायेगु, मस्तय्सं थें मतिइ तयेगु, मस्तय्सं थें बिचा: यायेगु। आ: जि त:धि जुइ धुन, उकिं जिं मचाबलयागु फुककं त्व:ता छ्वये धुन। १२आ: ला भीसं न्हाय्कनय् थें जक बुल्लुक खनाचवना। अबलय् धा:सा भीसं चूलाक हे स्वये दइतिनि। आ: ला जिं पूवंक मस्यूनि। अबलय् धा:सा परमेश्वरं जिगु खँ पूवंक स्यू थें तुं जिं नं पूवंक सी।

१३अय्जूसां विश्वास, आशा व माया, थुपिं स्वता धा:सा दया हे चवनी, तर उपिं मध्यय् दकलय् त:धंगु ला माया ख:।

परमेश्वरं बियादीगु वरदानयागु मेमेगु खँ

१४ १अय्जूगुलिं छिमिसं कर्पिन्त माया यायेगु कुत: या। आत्मायागु वरदान कायेत नं कुत: या। अज्ज ला अगमवाणी कनेगु वरदान

कायेत स्व। २थी थी भासं नवाइम्ह मनुखं मनूत नाप नवा:गु मखु बरु परमेश्वर नाप नवा:गु ख:। वं नवा:गु खँ सुनानं थुइ मखु। आत्मायागु शक्तिं वं गुप्ति खँ ल्हानाचवंगु ख:। ३अगमवाणी कनिम्हय्सिनं ला मनूत नाप हे खँ ल्हाइ, अले थुकिं मनूतय्त ग्वाहालि, साहस व शान्ति बी। ४थी थी भासं नवाइम्ह मनुखं थ:त जक हे भिंकी, अगमवाणी कनिम्हय्सिनं ला मण्डलीयात हे भिंकी।

५छिपिं फुककसिनं थी थी भासं नवाये फयेमा धका: जिं मनं तुना। अज्ज ला छिपिं फुककसिनं अगमवाणी कनेगु वरदान काये फयेमा धका: जिं भन अप्व: मनं तुना चवना। थी थी भासं नवाइम्ह मनू स्वया: अगमवाणी कनिम्ह मनू यक्व हे त:धं। अले थी थी भासं नवा:गु खँ कर्पिन्त थुइका बी फुसा जक मण्डलीयात भिंकी, मखुसा भिंकी मखु।

६अय्जूगुलिं य:पिं दाजुकिजापिं, छिमि थाय् वया: जिं थी थी भासं नवा:सा छिमित छु ज्यालगय् जुइ? थी थी भासं नवायेगु स्वया: परमेश्वरं जित: क्यनादीगु खँ, ज्ञानयागु खँ, अगमवाणी, अले शिक्षा न्यंकुसा हे जक छिमित ज्यालगय् जुइ। ७बाँसुरी पुइबलय् व वीणा थायेबलय् त्याजिक स: पिमज्व:सा मनूतय्सं थुकिया

लय् थुइका काये फइ मखु। ८तुरही पूम्हयसिनं बांलाक ध्वाथुइक मपूसा लडाईं वनेत सु न्ह्यब्वाइ?

९अथे हे तुं छिमिसं थी थी भासं नवा:गु ध्वामथूसा छिमिगु खँ सुनानं थुइके फइ मखु। छिमिसं फसय् नवा:गु थें जक जुइ।

१०संसारय् त:ता भाय् दु, अय् नं न्ह्यागु भाय्या थ: थ:गु हे अर्थ दु।

११सुनानं ल्हा:गु भाय् मथूसा जित: व मनू मेगु देशय् च्वंम्ह थें जुइ, अथे हे वयात नं जि मेगु देशय् च्वंम्ह थें जुइ।

१२आत्मां बीगु वरदानयात छिमिसं यय्काच्वंगु दु। अय्जूगुलिं मेमेगु वरदान स्वया: मण्डलीयात भिनिगु व बल्लाना वइगु वरदान कायेत कुत: या।

१३अय्जूगुलिं थी थी भासं नवाइम्ह मनुखं अथे थ:म्हयसिनं नवानागु खँयात थुइका नं बी फयेमा धका: प्रार्थना याये मा:। १४मथूगु भासं जिं प्रार्थना या:सा जिगु आत्मां ला प्रार्थना याइ, जिगु मनं धा:सा थुकी ब्वति काइ मखु।

१५अय्जूसा जिं छु यायेगु लय्? जिं प्रार्थना यायेबलय् जिगु आत्मां नं जिगु मनं नं याये मा:। अथे हे म्ये हालेबलय् जिगु आत्मां नं जिगु मनं नं हाले मा:।

१६परमेश्वरयात सुभाय् बीत छंगु आत्मां जक प्रार्थना या:सा मेपिं न्यना च्वंपिन्सं मथुइकं गथे याना: “आमेन” धका: धायेगु? १७थथे छं परमेश्वरयात ब्यूगु सुभाय् तसकं हे बांला:सां थुकिं मेपिन्त भिंकी मखु।

१८छिमिसं स्वया: जिं थी थी भासं नवाये फु, उकिं जिं परमेश्वरयात सुभाय् बी। १९मण्डली मुना: सेवा यायेबलय् धा:सा द्व:छिगू खँग्व: नवायेगु स्वया: मेपिन्सं थुइक न्यागू हे जक खँग्वलं स्यनेगु य:।

२०य:पिं दाजुकिजापिं, थुइकेगु सीकेगु खँय् छिपिं मस्त थें जुइ मते। मभिंगु खँय् धा:सा छिपिं मस्त थें जु। थुइकेगु व सीकेगु खँय् छिपिं त:धिपिं थें जु। २१धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयात:गु दु —

“मथूगु भाय् ल्हाइपिं मनूतय्गु म्हुतुं व परदेशीतय्गु म्हुतुं जिं थ: मनूत नापं खँ ल्हाये। अय् नं इमिसं जिगु खँ न्यनी मखु।”*

२२अय्जूगुलिं थी थी भाय् विश्वास याना च्वंपिनिगु नितिं मखु, तर विश्वास मया:पिनिगु नितिं चिं ख:। तर अगमवाणी विश्वास मया:पिनिगु नितिं

मखु, तर विश्वास याना च्वंपिनिगु
 नितिं खः। २३मण्डलीइ फुक्क मुना
 च्वनीबलय् थथे फुक्कसिनं थी थी
 भासं नवाना च्वनीबलय् विश्वास
 मयाःनिपिं व छुं मस्यूपिं मनूत वल
 धाःसा इमिसं छिमित “वे” धकाः
 मधाइ ला? २४अथे हे अगमवाणी
 कना च्वंबलय् विश्वास मयाःनिम्ह
 सुं मनू वल धाःसा वं वचन न्यनाः
 थःगु पापया पश्चाताप याइ। थुकथं
 थःम्हं थःत नं जाँचय् याइ। २५वयागु
 नुगलय् च्वंगु गुप्ति खँ नं सी दइ। अले
 वं “धात्थें हे परमेश्वर छिपिं नापदी
 खनि” धकाः क्वछुनाः परमेश्वरयात
 तःधंकी।

मण्डलीइ पालंपा व बांलाक सेवा यायेगु या

२६यःपिं दाजुकिजापिं, जिगु धापू
 छिमिसं थुल ला? छिपिं फुक्कं छथाय्
 मुनाः परमेश्वरयात सेवा यायेबलय्
 छम्हय्सिनं भजन यायेगु, छम्हय्सिनं
 स्यनेगु, छम्हय्सिनं परमेश्वरं क्यनादीगु
 खँ न्यकेगु, छम्हय्सिनं थी थी भासं
 नवायेगु, अले छम्हय्सिनं थथे थी थी
 भासं नवाःगु थुइका बीगु याये माः।
 थ्व फुक्क ज्यां मण्डलीयात भिकिगु
 जुइ माः।

२७थी थी भासं नवायेगु ज्या निम्ह
 स्वम्हय्सिनं स्वयाः अप्वःसिनं याये

मज्यू। व नं पालंपाः याये माः। अले थथे
 थी थी भासं नवाःगु खँयात छम्हय्सिनं
 थुइकाबीगु याये माः। २८अयूनं थी
 थी भासं नवाःगु खँ थुइका बीम्ह सुं
 नं मदुसा मण्डलीइ अथे थी थी भासं
 नवाके मते। थज्याःम्ह मनुरखं थःलिसे
 व परमेश्वरलिसे जक अथे नवायेगु याये
 माः, मण्डलीइ वयाः नवाये मज्यू।

२९अले हानं अगमवाणी कनेगु नं
 निम्ह स्वम्हय्सिनं जक याये माः। थथे
 इमिसं न्यंकीगु वचनयात खः ला कि
 मखु धकाः जाँचय् याये माः। ३०थथे
 नवाना च्वनीबलय् परमेश्वरं अन
 दुपिं सुयातं नवायेत धयादिल धाःसा
 नवाना च्वंम्हय्सिनं दिना बी माः।
 ३१छम्ह छम्ह यानाः छिपिं फुक्कसिनं
 अगमवाणी कने ज्यू। अले जक
 फुक्कसिनं स नं सय्की, अले साहस
 नं दइ। ३२अगमवाणी कनेगु वरदान
 दुपिं मनूतय्सं थःत बसय् तये माः।
 ३३न्ह्यःनेलाःथें यायेत भीत परमेश्वरं
 सःतादीगु मखु बरु बांलाक यायेत
 अले मिलय् जुइत सःतादीगु खः।

३४मण्डलीइ सेवा यायेबलय् मिसा-
 तय्सं नवाये मज्यू। इमित नवाके मज्यू।
 व्यवस्थां धाःकथं इपिं अधिनय् च्वने
 माः। ३५इमिसं छुं खँ सीके मास्ति
 वःसा छँय् थः भाःतयाके न्यने माः।
 मण्डलीइ मिसातय्सं नवायेगु तसकं
 हे बांमलाःगु खँ खः।

३६ परमेश्वरयागु वचन छिमिगु पाखें हे दुगु खः ला? परमेश्वरयागु वचन छिमिथाय् जक वःगु खः ला? ३७ सुनानं थः अगमवक्ता व परमेश्वरयागु वरदान दुम्ह मनू खः धकाः बिचाः याःसा वं जिं च्वयाच्वनागु थ्व खँ परमेश्वरयागु उजं खः धकाः सीके माः। ३८ जिगु थ्व खँयात सुनानं मन्यंसा वयागु खँ नं न्यने मते।

३९ अयजूगुलिं यःपिं दाजुकिजापिं, अगमवाणी कनेगु वरदान कायेत कुतः या। अयूनं थी थी भासं नवाइपिन्त नं पने मते। ४० न्ह्यागु हे ज्या याःसां पालंपाः व बांलाक या।

ख्रीष्ट सिनाः हानं म्वाःगु

१५ १यःपिं दाजुकिजापिं, छिमिसं आः तक नं विश्वास यानाः मानय् यानाच्वंगु जिं न्यंकागु भिंगु खँ आः हानं छिमित लुमंका बी मास्ति वल। २जिं न्यंकागु भिंगु खँयात छिमिसं क्वात्तुक विश्वास याना च्वंसा छिमित मुक्ति दइ, विश्वास याना मच्वंसा छिमित मुक्ति दइ मखु।

३धर्मशास्त्रय् च्वया तः थें ख्रीष्ट हे भीगु पापयागु नितिं सिनादिल धकाः

जितः धयादीगु तःधगुं खँ हे जिं छिमित कना बियागु खः।* ४धर्मशास्त्रय् च्वया तःथें सीम्ह ख्रीष्टयात थुना बिल, अले स्वन्हु दय्काः हानं म्वाना भाल।* ५अले वय्कः केफासयाथाय् खने दय्कः भाल। लिपा भिंनिम्ह प्रेरिततय्थाय् नं भाल।* ६लिपा हानं वय्कः न्यासलं मयाक चेलात मुना च्वंथाय् खने दय्कः भाल। थुपिं मध्ये गुलिं मनूत थौं तक नं म्वाना हे च्वंगु दनि, गुलिं सिना वने नं धुंकल। ७थुयां लिपा याकूबयाथाय्, अले हानं फुक्क प्रेरिततय्थाय् वय्कः खने दय्कः भाल।

८दकलय् लिपा ई मत्य्क बूम्ह मनूया थाय् थें वय्कः जिथाय् नं भाल।* ९उकिं जि ला प्रेरितत मध्ये दकलय् चिधंम्ह खः। परमेश्वरयात विश्वास याना जूपिन्त सास्ति बिया जुइ धुनागुलिं जितः प्रेरित धकाः धाये मल्वः।*

१०अथेसां परमेश्वरं जितः दया माया यानादीगुलिं जि थथे जुइ खन। वय्कलं जितः दया माया यानादीगु नं ला जिं सितिं मछ्वया। फुक्क प्रेरिततय्सं स्वयाः नं जिं यक्व दुःख सियाः ज्या

१५:३ यशै ५३:५-१२ १५:४ भज १६:८-१०; मत्ती १२:४०; प्रे २:२४-३२

१५:५ मत्ती २८:१६-१७; मर्क १६:१४; लूक २४:३४,३६; यूह २०:१९ १५:८ प्रे ६:३-६

१५:९ प्रे ८:३

यानाचवनागु दु। जिं हे जक ला थथे ज्या यानाचवनागु मखु, बरु जितः ज्या याकातःगु ला परमेश्वरयागु दया मायां खः। ११ थथे थ्व भिंगु खँ छिमित जिं कनागु जूसां, मेपिं प्रेरिततय्सं कंगु जूसां जिपिं फुक्कसिनं न्यंकागु थ्व हे खँ खः। अले थ्व हे खँयात छिमिसं नं विश्वास यानाचवन।

भीपिं नं सिनाः हानं म्वाइतिनि

१२जिमिसं छिमित “सी धुंकूम्ह ख्रीष्ट हानं म्वाना वल” धकाः न्यंका जुया धाःसा हानं छिपिं मध्ये गुम्हं गुम्हयसिनं सीम्ह म्वाना वइ मखु धकाः गथे धाये फत? १३थथे धाःगु खँ खत धाःसा ख्रीष्ट नं सिनाः म्वाना वःगु मखुत। १४ख्रीष्ट हानं म्वाना वःगु मखु धकाः धाःगु खँ सत्य खःसा जिमिसं न्यंका जुइ माःगु नं मन्त, अले छिमिसं ख्रीष्टयात विश्वास याःगु नं ज्यालगय् मजुल। १५थुलि जक मखु, परमेश्वरयात बांमलाक जिमिसं मखुगु खँ ल्हाना जुयागु जुल, छायाःधाःसा वय्कलं ख्रीष्टयात हानं म्वाकादिल धकाः जिमिसं न्यंका जुया। अले सीपिं हानं म्वाना वइ मखुत धकाः धाःगु खँ सत्य खःसा वय्कलं नं ख्रीष्टयात हानं म्वाकूगु नं खइ मखु। १६सीपिन्त म्वाकी मखुत धयागु जूसा ख्रीष्टयात नं म्वाकूगु मखुत। १७अले ख्रीष्ट

सिनाः हानं म्वाना वःगु मखु धयागु जूसा छिमिसं विश्वास यानाचवंगु नं सिपिं वन, अले छिपिं आः तक नं पापी हे तुं जुयाचवंगु दनि। १८थथे खः धयागु जूसा ख्रीष्टयात विश्वास यानाः सिना वंपिं विश्वासीत नं पापय् हे लानाचवंगु दनी। १९ख्रीष्टयाके भीसं यानाचवनागु आशा थ्व जीवन दतलेयात जक खः धयागु जूसा भीपिं संसारय् चवंपिं स्वयाः नं तसकं मायावंपिं जुल।

२०सीम्ह ख्रीष्ट हानं म्वाना वःगु खँ सत्य खः। अय्जूगुलिं सीपिं हानं म्वाकीतिनि धयागु खँ नं सत्य खः धकाः थुकिं हे सी दत।

२१छम्ह मनुखं यानाः फुक्क मनूत सी माल, अथे हे छम्ह मनुखं हे यानाः फुक्क मनूत सीसां हानं म्वाइ। २२गथे आदमं यानाः भीपिं सी माल, अथे हे ख्रीष्टं यानाः भीपिं सिनाः नं म्वाना वइ।

२३तर फुक्क पालंपाः जुइ। दकलय् न्हापा ख्रीष्ट म्वात, अले ख्रीष्ट हानं थन भायादीबलय् वय्कःयापिं मनूत म्वाइ। २४अले तिनि दक्व फुक्कं मदय्का छ्वयादी। अबलय् ख्रीष्टं फुक्क शासन, अधिकार व शक्ति मदय्का छ्वयाः राज्य परमेश्वर बाःयात लः ल्हानादी। २५अथेसां ख्रीष्टया फुक्क शत्रुतय्त बुकाः

परमेश्वरं वय्कःयागु पालि तःले मततले वय्कलं हे राज्य यानादी।* २६दकलय् लिपा नाश जुइमह शत्रु ला “मृत्यु” खः। २७धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु —

“परमेश्वरं फुककं ख्रीष्टयागु पालि तःले तयादी।”

“फुककं” धाल धकाः परमेश्वरयात धाःगु मखु, छायाधाःसा फुककं ख्रीष्टयागु पालि तःले तयादीमह ला वय्कः हे खः।* २८गुबलय् दक्व फुककं ख्रीष्टयागु तःले लाइ, अबलय् वय्कः थः थःमहं तुं परमेश्वरयागु तःले च्वनादी, छायाधाःसा फुककं वय्कः-यागु पालि तःले तयादीमह परमेश्वर हे खः। थुकथं परमेश्वरं फुककसितं राज्य यानादी।

२९हानं म्वाना वइ मखुगु जूसा सीपिनिगु नितिं बप्तिस्मा काइपिं मनूतय्त छु ज्यालगय् जुल? सीपिं म्वाना वइ मखुगु खःसा इमिगु नितिं छाया बप्तिस्मा बिया जुल?

३०जिपिं जक छाया न्ह्याबले खतराय् लाना च्वनेगु? ३१यःपिं दाजुकिजापिं, छिमिगु विश्वासं यानाः जिं प्रभु येशू ख्रीष्टया न्ह्याःने छयं

धस्वाकाः धयाच्वना — “जि न्हिन्हिं सिना च्वना।” ३२मनूया बिचाः कथं एफिससय् पशु नाप ल्वाःगु जूसा जितः छु फाइदा? सीपिन्त म्वाकी मखुगु जूसा मनूतय्सं धाः थें — “कन्हय् ला भी सि हे सी, उकिं नयाः त्वनाः मोजमज्जा याना जूसां जिल नि।”*

३३मूर्ख जुइ मते, “मभिंपिं लिसे बुला जूसा भिंपिं नं स्यना वनी।” ३४भिंगु ज्याखँ यायेत न्ह्यालं चाय्कि, अले पाप यायेगु त्वःति। छिमित म्वालालापुकेत जिं थथे धयाच्वनागु खः, छायाधाःसा छिपिं गुमहं गुमहय्सिनं परमेश्वरयात म्हसीके मफुनि।

सीमह हानं म्वाना वइतिनि

३५सीपिं हानं गथे म्वाना वइ, अले म्वाना वये धुंकाः इमिगु म्ह गथे जुइ धकाः सुनानं न्यने फु। ३६अय् मूर्ख — हलातःगु छुं नं पुसा ध्वमगिकं गथे बुया वइ? ३७छ्व जूसां, न्ह्यागु जूसां छिमिसं उकियात पुसा हे जक ला पीनि, तःमागु मा हे ला पी मखु। ३८छिमिसं बुँइ हःगु पुसायात परमेश्वरं यःकथं मा दय्कादी। फुकक पुसायात माकथं व ल्वय्क तःमा यानादी। ३९फुककसिगु म्ह उथें जुइ मखु। मनूयागु म्ह छगू कथंयागु,

अथे हे पशुयागु म्ह मेगु कथंयागु हे जुइ। अथे हे भंगःपक्षियागु म्ह छगू कथंयागु जूसा, न्यायागु म्ह मेगु हे कथंयागु जुइ।

४० आकाशय् च्वंगु निभाः, तिमिला, नगुतय्गु नं थःगु हे म्ह दु। अथे हे पृथ्वीइ च्वंपिनिगु नं थःगु हे म्ह दु। आकाशय् च्वंपिनिगु जः छगू कथंयागु दु। अथे हे पृथ्वीइ च्वंपिनिगु जः मेगु कथंयागु। ४१ सूर्यया जः छगू कथंयागु, तिमिलाया जः मेगु कथंयागु। अथे हे नगुतय्गु जः नं मेगु कथंयागु जुइ। नगुतय् नं थी थीकथंया जः दु।

४२ सीपिन्त म्वाकीबलय् नं थथे हे जुइ। मनूतय्गु सीम्ह थुना छ्वइबलय् चा तुं जुया वनी। अले सीपिं म्वाना वये धुंकाः गुबलें सी माली मखु। ४३ मनूतय्गु सीम्ह थुनिबलय् तसकं बांमलाः अले बमलाः। अले म्वाना वइबलय् तसकं बांलाइ अले बल्लाइ। ४४ सीबलय् चायागु म्ह जुयाः थुनी, अले आत्मायागु म्ह जुयाः म्वाइ। चायागु म्ह दु धासेलि आत्मायागु म्ह नं दु।

४५ धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु — “दकलय् न्हापायाम्ह आदम जीवन काःम्ह जुल। दकलय् लिपायाम्ह आदम जीवन बीम्ह आत्मा

जुल।”* ४६ दकलय् न्हापा वःम्ह आत्मायागु म्ह मखु, बरु चायागु म्ह खः, अले लिपा तिनि आत्मायागु म्ह वल। ४७ दकलय् न्हापायाम्ह आदम पृथ्वीयागु चां दय्कूम्ह खः, अले लिपायाम्ह आदम स्वर्ग वःम्ह खः। ४८ पृथ्वीयापिं मनूत चां दयेकूम्ह थें खः स्वर्गयापिं मनूत धाःसा स्वर्ग भाःम्ह मनू थें जुइ। ४९ गथे भीपिं पृथ्वीयागु चां दय्कूम्ह मनू आदम थें तुं जुल, अथे हे भीपिं स्वर्ग वःम्ह थें जुइ।

५० यःपिं दाजुकिजापिं, परमेश्वरं जितः धयादीगु सत्य खँ थ्व हे खः। थ्व संसारय् म्वाना च्वंपिं मनूत स्वर्गय् परमेश्वरयागु राज्यय् दुथ्याइ मखु। अथे हे नाश जुइपिन्सं नाश मजुइके फइ मखु।

५१ छिमिसं मस्यूनिगु खँ जिं छिमित कनाचवनागु खः। भीपिं फुक्कं सी माली मखु। तर भीपिं फुक्क हिला वनी। ५२ दकलय् लिपा तुरही पुया हयेवं मिखा फुति याये मलावं सीपिं हानं म्वाना वइ, अले गुबसं सी माली मखुत। अले भीपिं म्वाना च्वंपिं नं हिला वनी।* ५३ छायाधाःसा सीपिं म्वाना वये हे माः, अले सीमानिपिं गुबसं मसीपिं जुइ हे माः।

५४ थथे सीपिं म्वाना वये धुंकाः
अले सी माःनिपिं सी म्वाःपिं जुइ
धुंकाः धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु खँ
पूवनी —

“मृत्यु नाश जुया वन,
त्याःपिं हानं बुइ मखुत।”*

५५ “हे मृत्यु! ग्व छं त्याके फुगु?
छंगु शक्ति ग्व?”*

५६ मृत्युयागु शक्ति पाप खः। अले
व्यवस्थां यानाः पाप बल्लानाच्वंगु
खः। ५७ अयजूगुलिं भी प्रभु येशू
ख्रीष्टपाखें भीत त्याके बियादीमह
परमेश्वरयात यक्व यक्व सुभाय् दु।

५८ अयजूगुलिं यःपिं दाजुकिजापिं,
क्वात्तुक विश्वास या, अले मन थातय्
लाकाः च्वाँ। प्रभुयागु ज्या याना हे च्वाँ।
थथे छिमिसं याःगु ज्या सितिं वनी मखु
धकाः ला छिमिसं सि हे स्यु।

यरूशलेमय् छ्वयेत भेटी ब्यूगु

१६ १यहूदियाय् च्वपिं परमेश्वर-
या मनुतय्त ग्वाहालि बीत
भेटी कायेगु खँय् गथे जिं गलातियाय्
च्वंगु मण्डलीतय्त धयागु खः अथे
हे छिमिसं नं या।* २छिमिसं थःमहं

कमय् यानागुलिं लिकयाः गुलि बी
फु उलि आइतबार पतिकं बियाः
मुंका ति। थथे याःसा जि आम्कन
वयेबलय् भेटी कया च्वने माली मखु।
३जि आम्कन वयेबलय् छिमिगु भेटी
यरूशलेमय् बीके छ्वयेत छिमि हे
यःपिं मनुतय्त पौ बियाः छ्वया बी।
४जि थः हे वने माःसां इमित नं नापं
व्वना यंके।

यात्राया ग्वसाः ग्वःगु

५माकेडोनिया वने माःगुलिं जि
माकेडोनिया जुयाः जक छिमिथाय्
वये।* ६छिमिथाय् वयाः जि छन्हु
निन्हु च्वनेगु मतिइ दु, फुसा चिकुला
ज्वःछि हे च्वने। अनं लिपा जि
न्हाथाय् वंसां छिमिसं जितः ग्वाहालि
ब्यु। ७दुस्वः वये थें जक जि छिमिथाय्
वये मास्ति मवः। प्रभुं जितः धयादिल
धाःसा जि छिमिथाय् तःन्हु हे च्वनेगु
मतिइ दु। ८अयूनं पेन्तिकोस नखः
तक जि थन एफिससय् हे च्वने।*
९थन जिगु विरोधीत यक्व दुसां जिं
थन तसकं हे तःधंगु ज्या पूवनिगु
खना।*

१०तिमोथी आम्कन वःसा वयात
दुनुगलंनिसें लसकुस या, छायाःसा

जिं थें वं नं प्रभुयागु ज्या यानाच्वंगु दु।* ११ छिपिं सुनानं वयात हेपय् याये मते, बरु छिमिसं वयात जिथाय् वयेत ग्वाहालि या। मेपिं दाजुकिजापिं नाप जिं वयागु लँ स्वयाचवना।

१२ किजा अपोल्लोसयात जिं मेपिं दाजुकिजापिं नाप आमकन छ्वया हयेत तःकः धाये धुन, अयूनं वं वये मंमदय्का चवन। लिपा लात धाःसा व वइ।

दक्वसिबय् लिपायागु सल्लाह

१३ होश याना च्वँ, बल्लाक विश्वास याना च्वँ, अले मग्यासे बल्लाका च्वँ। १४ न्हागु हे ज्याखँ याःसां छिमिसं कर्पिन्त माया यानाः यायेगु या। १५ स्तिफनसया छँयापिन्त ला छिमिसं म्हसि हे स्यू। अखैयाय् दकलय् न्हापालाक विश्वासी जूपिं इपिं हे खः। इमिसं परमेश्वरया मनूतय्गु निंति थःत हे पानाच्वंगु दु।* १६ यःपिं दाजुकिजापिं, स्तिफनस थें ज्याःपिनिगु खँ न्यनेगु या। अले इपिं नाप ज्या याना च्वंपिं मनूतय्गु खँ नं न्यँ। १७ स्तिफनास,

फोर्टुनाटस व अखाइकसपिं जिथाय् वःगुलिं जि तसकं लय्ताः छायाःसा इमिसं छिपिं मदुसां दु थें च्वंका बिल। १८ छिमित थें इमिसं जितः नं तसकं न्हाइपुकल। थज्याःपिन्त भीसं हनेगु याये माः।

१९ एशियाय् च्वंगु मण्डलीपाखें छिमित ज्वजलपा धया हःगु दु। अकिलास व प्रिस्का अले इमिगु छँय् दुगु मण्डलीं नं प्रभुयागु नामं छिमित ज्वजलपा धया हःगु दु।* २० थन च्वंपिं फुकक दाजुकिजापिन्सं नं छिमित ज्वजलपा धया हःगु दु। थःथवय् यचु नुगलं माया यानाः ज्वजलपा यायेगु या।

२१ जिगु ज्वजलपा जिं थःगु ल्हातं च्वयाचवना।

२२ प्रभुयात माया मयाइम्हय्सित धिक्कार दु। “हे जिमि प्रभु, भाया-दिसँ।”

२३ प्रभु येशूयागु दया माया छिमित दयेमा।

२४ वय्कःया पाखें छिपिं सकसित जिगु माया दु। आमेन!